

**La tornada
a les escoles,
sense por**

Jordi Muñoz

Professor de ciència política UB

ROGER SEGURA-ACN

**L'escola fa mans
i mànigues per
esquivar la covid**

Les direccions adverteixen
de la necessitat de cobrir les
futures baixes de docents **P12**

**Un goteo de
cierres amenaza
a la industria**

Nobel Plásticos Ibérica,
Acciona, Continental y Saint-
Gobain, algunos casos **P14**

**La inhabilitació
de Torra, tensió
i interinatge**

Ferran Espada

Setmanari d'actualitat | 18 de setembre - 24 de setembre del 2020 | Gratuït | Número 47

EL QUINZE

de **Público**

**Els grans
reptes de
la nova
consellera
de Cultura**

P26

La regulación de los alquileres da esperanza a los inquilinos

La nueva normativa reducirá o congelará los
arrendamientos en 60 ciudades catalanas **PÁGINAS 2-5**

Hem regulat els lloguers

Enric Aragonès Sindicat de Llogateres

**“Ens hem de
preparar per a un
altre 1-O i l'Estat
ho ha de saber”**

Entrevista a Marta Rovira
Secretària general d'ERC

PÀGINA 6

ACN

Catalunya regula el alquiler para frenar el abuso de precios

Entidades en defensa de los inquilinos creen que la medida fomenta la oferta pública, mientras que las patronales inmobiliarias la ven “anticonstitucional”

David Rodríguez
BARCELONA

A partir de ahora, en 60 ciudades de Catalunya con más de 20.000 habitantes, el valor de los arrendamientos se tendrá que someter a una normativa. Es lo que marca la nueva ley de regulación de los alquileres, aprobada en el Parlament el pasado 9 de septiembre. Tras una batalla legislativa de más de tres años con centenares de entidades sociales detrás, se han dado los primeros pasos para frenar los abusos indiscriminados de precios. La normativa protege a las zonas con un mercado de vivienda tenso, que son aquellas en las que se dan uno de estos tres supuestos: que el precio de los alquileres crezca por encima de la media catalana, que los inquilinos destinen más de un 30% de los ingresos a pagar los arrendamientos o que el valor de estos haya subido tres puntos más que el IPC en los últimos cinco años.

La ley catalana de regulación de los alquileres fija que su importe no puede aumentar respecto al contrato anterior si se ha firmado después de 2015. Además, si la vivienda tiene un valor por encima del índice de precios que establece la Generalitat, la renta del arrendamiento se tendrá que adaptar a este registro. Uno de los puntos que más ha costado en el nuevo articulado ha sido el de las excepciones a la obligatoriedad de congelar los alquileres. Inicialmente, Junts per Catalunya (JxCat) solicitaba que el límite de ingresos del pro-

Concentración frente al Parlament por la aprobación de la regulación de los alquileres.

pietario se situara más allá de los 3.000 euros mensuales, aunque finalmente el texto aprobado lo ha dejado en 2.000 euros al mes contando las rentas derivadas del alquiler. Eso sí, el precio tampoco puede superar el fijado por la Generalitat en una zona determinada.

Otra de las particularidades que acuerda la normativa es que si el propietario realiza obras puede llegar a incrementar el precio del alquiler de la vivienda hasta un 20%. En caso de incumplimiento de estos requerimientos, la ley establece por primera vez sanciones de entre 3.000 y 90.000 euros si se arrenda un piso por una renta un 20% superior al índice de la Generalitat o si se oculta al inquilino que el inmueble se encuentra dentro de los municipios con regulación de precios.

Con un ojo en el Constitucional

Durante su tramitación parlamentaria y en el debate posterior para su aprobación, la ley se ha utilizado como arma política. Mientras JxCat, ERC, los comunes y la CUP votaron a favor, Cs, el PSC, el PPC y el PDeCAT lo hicieron en contra. Unas horas des-

pués de recibir el visto bueno, el presidente del PPC, Alejandro Fernández, anunció que su formación llevaría la ley al Tribunal Constitucional (TC) para defender a los propietarios, ya que “no se puede garantizar el derecho a la vivienda convirtiendo a los arrendadores en enemigos”. En una línea similar, el PSC y Cs creen que la iniciativa no tiene recorrido por “anticonstitucional y buscar la confrontación con el Estado a través de réditos electorales”.

Tras esta amenaza, el Gobierno estatal se ha comprometido a analizar la normativa para comprobar si existen artículos que colisionen con la Constitución. En caso de que así sea, la idea es abrir un diálogo con la Generalitat para reformular el texto. Desde la entidad que más ha luchado para impulsar esta regulación, el Sindicat de Llogateres, su portavoz, Jaime Palomera, augura que “el Gobierno no la llevará al TC por el coste social que conlleva”. Palomera lamenta que el PP, Cs y Vox defiendan sus intereses a nivel estatal a costa de los derechos fundamentales.

El portavoz del Sindicat de Llogateres prevé que la nueva ley “fomentará, incen-

Protesta del pasado mes de marzo en Badalona contra el fondo de inversión Azora, en la que también se pedía la regulación de los alquileres.

MARTA CASADO-ACN

tivar y estimulará la oferta”. Esta visión es totalmente opuesta a la de patronales como Foment del Treball o Pimec, o entidades del sector inmobiliario como los API o la Cambra de Propietaris, que aseguran que paralizará el mercado. Palomera pronostica que gracias a la normativa “emergirán nuevas iniciativas de vivienda pública o cooperativas en cesión de uso”.

Subidas encubiertas

La ley sobre la regulación de los alquileres responde a una demanda ciudadana que ha constatado que el precio de los arrendamientos se ha disparado en los últimos cinco años, especialmente en el área metropolitana de Barcelona. Ante la inminencia de esta normativa, Palomera advierte de que “algunas agencias inmobiliarias ya están aplicando subidas encubiertas a los inquilinos a través del IBI o de los gastos de comunidad, medidas prohibidas por ley”. Ante estas actitudes, esgrime la importancia de ejecutar el régimen sancionador que contempla la regulación. El Sindicat de Llogateres insiste en la importancia de realizar pedagogía entre

Según el Sindicat de Llogateres, la normativa “estimulará la oferta”; las patronales dicen que no

Palomera denuncia que algunas agencias aplican “subidas encubiertas” a través del IBI

Para la PAH, un alquiler medio de 1.000 euros en algunos barrios es una “situación insostenible”

los ciudadanos. “Algunos agentes del sector y determinados fondos de inversión hacen subidas del alquiler al tercer año de contrato con la excusa de eliminar bonificaciones previas”. Por eso, Palomera exige que el inquilino que vaya a firmar reclame el índice de referencia de la zona y el precio del anterior contrato.

De momento, la ley entrará en vigor de manera provisional durante un año en las 60 ciudades de más de 20.000 habitantes. Transcurrido ese tiempo, serán los plenos municipales quienes decidan si continúan cuatro años más con la medida y si efectúan revisiones. La idea de las entidades en defensa del inquilino, como el Sindicat de Llogateres, es que la norma se puede extender a más ciudades y pueblos que se adhieran de forma voluntaria. En todos los casos, la petición es que “se vigile el cumplimiento de la norma, ya que las patronales solo están preocupadas por el valor de su patrimonio”.

Hacia un cambio de modelo

“Nos alegramos mucho de que por fin se ponga un límite ante el crecimiento exponencial de precios, que se ha transformado en un problema social”. Este es el balance de la portavoz de la Plataforma de Afectados por la Hipoteca (PAH), Lucía Delgado. En este sentido, insta a “utilizar todas las herramientas que estén en nuestra mano para garantizar el acceso a la vivienda”. La PAH recuerda que en ciudades como Barcelona se han producido subidas de hasta el 400% con el final de los contratos de alquiler, y que “un precio medio de un arrendamiento de 1.000 euros mensuales en algunos barrios es una situación insostenible, por lo que el índice de la Generalitat servirá para establecer un tope”.

Delgado espera que esta regulación sea el punto de partida de un cambio de modelo en las políticas de vivienda. “Es cierto que se han levantado muchos pisos públi-

cos, pero se han vendido a promotores privados y a fondos de inversión”. La regulación, según Delgado, debería ser el primer paso de un camino en el que las administraciones apuesten por fomentar la vivienda social de carácter público.

La necesidad de generar pisos asequibles para los ciudadanos es el único punto en el que coinciden entidades como la PAH y el Sindicat de Llogateres con las patronales. Desde Foment del Treball se dibuja la regulación de los alquileres como “un error mayúsculo que paralizará el sector inmobiliario y reducirá la oferta”. Además de esta apreciación, Foment señala que “los inversores en activos inmobiliarios no tendrán incentivos y se devaluará el valor patrimonial de muchos propietarios”.

Dudas jurídicas

La patronal define la nueva ley como “inconstitucional, antiestatutaria e inaplicable”. Para el futuro inmediato, el análisis es que “amenazará la actividad económica hasta llegar a la parálisis” y con riesgo de provocar una contracción de la oferta. En un tono similar, la patronal de la pequeña y mediana empresa Pimec alerta de que la iniciativa “afectará negativamente a diferentes sectores empresariales”. A parte del empeoramiento de la oferta y de alejar las inversiones, Pimec añade que “la normativa se ha tramitado sin preservar el principio de pluralidad de todos los sectores a la hora de elaborarla”.

El Consejo de Colegios de los Agentes de la Propiedad Inmobiliaria (API) también pone el acento en el deterioro del mercado. Su presidente, Joan Company, apunta que la medida “provocará el efecto contrario al deseado, disminuyendo la oferta de pisos en alquiler, más inseguridad jurídica para el propietario y el hundimiento del parque privado de viviendas”. Uno de los colectivos más afectados, el de los propietarios, centra su crítica en “el contenido ideológico, que no sirve para aportar soluciones a los problemas de base”. Entre estos, el gerente de la Cambra de la Propietat de Barcelona, Òscar Gorgues, cita la falta de vivienda social y las ayudas a los sectores de población más desfavorecidos.

Alquileres un 67% más caros

Precisamente, la desproporción entre el precio de los alquileres y la renta de las familias es lo que ha impulsado a la creación de esta regulación en Catalunya. De hecho, desde 2004, antes de la crisis económica, el valor de los arrendamientos se ha disparado un 67%, mientras que los ingresos de los ciudadanos solo lo han hecho un 38%. Los datos del Observatori Metropolità de l'Habitatge revelan que los ingresos crecen a un ritmo mucho más lento que el valor de los alquileres, especialmente desde el año 2016.

EQT compra Idealista por 1.321 millones

El fondo sueco EQT ha anunciado un acuerdo con Apax Partners para adquirir sus acciones en Idealista.com por 1.321 millones de euros. La operación supone la mayor venta de un portal tecnológico creado en España. Tras cinco años, Apax Partners se desprende de su participación en Idealista.com y se lo vende a EQT, que gestiona más de 40.000 millones en activos y cotiza en la bolsa sueca. La iniciativa se produce después de que la Comisión Nacional del Mercado de la Competencia (CNMC) iniciara un expediente contra Idealista.com, la web inmobiliaria más importante del Estado español, con más de un millón de anuncios de venta y alquiler de viviendas, por prácticas restrictivas en la actividad de intermediación a través de un pacto coordinado de precios.

Hem regulat els lloguers

Un moment de la presentació oficial del Sindicat de Llogateres, l'any 2017.

Enric Aragonès Jové

Membre del Sindicat de Llogateres

Dues-centes persones al parc de la Ciutadella, algunes amb samarretes taronges, escolten amb atenció des d'un altaveu el president del Parlament. “La proposició de llei de mesures urgents en matèria de contenció de rendes en els contractes d'arrendament d'habitatge ha estat aprovada”. Immediatament, crits d'alegria, salts, abraçades i també alguna llàgrima.

El Sindicat de Llogateres va néixer ara fa tres anys i, durant aquest temps, no ha parat de créixer. La seva creació va ser la resposta a unes polí-

tiques d'habitatge que després de l'esclat de la bombolla immobiliària van generar una nova bombolla amb el lloguer, però també a una legislació que ja des de molt abans havia fet del lloguer un sinònim de precarietat i provisionalitat.

L'exemple més clar de la inestabilitat vinculada a viure de lloguer és l'amenaça d'una trucada o un burofax, un mes abans d'acabar el contracte: o en pagues 200 més el mes que ve –o 300, o el doble–, o busca't una altra casa. No hi ha cap norma que protegeixi els llogaters que han complert amb totes les seves obligacions si els volen fer fora de casa seva. Perquè és això: casa seva. I canviar de casa implica sovint canviar de barri o fins i tot de ciutat, canviar d'escola, de veïns, de comerços.

A més d'això, la pandèmia ha empobrit aquest any moltíssimes persones. En context d'atur i paralització econòmica, les organitzacions de llogaters de tot l'Estat espanyol van exigir una suspensió dels lloguers. El Go-

“El Sindicat reclama una baixada generalitzada del 40%, seguint les reclamacions de l'ONU sobre el percentatge de renda que caldria destinar a l'habitatge”

vern estatal, en canvi, va decidir prioritzar que els propietaris seguissin cobrant, fos quin fos el cost per a les famílies i la seva situació. En definitiva, la reiteració d'una mateixa balança desequilibrada. A un costat, el dret a l'habitatge, que no és només el dret a un sostre, sinó a una llar, a un barri i a un projecte de vida. A l'altre, l'especulació i el rendisme.

Davant d'això, la ciutadania ha fet el que no han fet els poders públics: plantar-se. No només en molts casos ha calgut posar el cos a la porta de casa per aturar desnonaments, sinó que la tasca del Sindicat de Llogateres ha passat sobretot per fer efectiu un dret que hem anat construint mentre l'exercíem: el dret a la negociació col·lectiva. Quan no és una persona sola, sovint espantada, sinó un col·lectiu amb experiència i determinació, s'aconsegueixen milers de victòries en forma de lloguers més assequibles.

Gestada durant més d'un any

El Sindicat reclama també eines legals que protegeixin els drets guanyats amb l'acció i l'organització. És per això que una regulació de preus dels lloguers que prohibeixi l'amenaça de pujades o expulsions és alhora una eina nova per la negociació de preus més assequibles i un respir per a milers de persones i famílies. La proposta va començar a gestar-se fa més d'un any, amb un treball incansable amb el Govern de la Generalitat. El mes de juliol, quatre grups del Parlament amb majoria absoluta van registrar-la com a proposició de llei i, després d'un mes ple de feina i negociació *in extremis*, ha pogut tirar endavant.

Aquesta llei no és cap victòria definitiva, no soluciona tots els problemes i amenaces que pateixen les persones que viuen en un pis de lloguer i no és ni tan sols la regulació de preus que hauria escrit el Sindicat en un full en blanc. Si bé la nova regulació preveu baixades en bona part dels casos, ho fa prenent com a referència l'índex de preus de la Generalitat, un indicador absolutament inflat pels darrers anys d'escalada de preus. El Sindicat reclama una baixada generalitzada del 40%, seguint les reclamacions de l'ONU sobre el percentatge de renda que caldria destinar a l'habitatge.

L'organització, per tant, seguirà sent absolutament necessària. Ara toca explicar la llei fins que cada persona que viu de lloguer o vol viure-hi sàpiga quin és el preu màxim que la propietat li pot exigir. Tocarà també exigir baixades fins i tot en casos en què la llei no ho hagi previst, amb la força acumulada de tres anys de negociació col·lectiva, i amb l'assegurança d'una llei que abans no teníem. I tocarà, finalment, seguir plantant cara a molts altres abusos que els especuladors seguiran perpetrant contra els llogaters.

La llei, però, és un gran pas endavant i és avançadíssima. Ha inclòs diversos factors de correcció que evitin externalitats negatives, aprenent dels exemples de diverses ciutats d'arreu. A més, té entre els seus articles un element que podria passar desapercebut però que és molt rellevant. El text reconeix les organitzacions de llogaters com a part en la resolució de conflictes i en el seguiment i l'avaluació de l'aplicació de la llei. Aquest reconeixement situa per primera vegada en un text legislatiu aquest tipus d'organitzacions i és un precedent per seguir avançant en la reivindicació de la negociació col·lectiva com a eina de la gent que paga un lloguer.

La feina d'aquests tres anys, la discussió i l'acord, les negociacions i les victòries, els desnonaments aturats i també els executats, les assemblees, les trucades i els burofaxos... Tot això bategava en l'aire quan entre les persones que esperaven davant del Parlament, malgrat la pluja, va esclatar un crit unànim: “Sindicat, força Sindicat!”.

Una esperanza para los que viven de alquiler

La nueva legislación sobre alquileres cambiaría la vida de miles de personas en Catalunya. Hablamos con varios vecinos que se podrían beneficiar de la medida, pero que están pendientes de lo que decida el Tribunal Constitucional

“Si 600 ya representa el 45% de mi sueldo, imagínate 850. Tendría que pedir un crédito”

“Con la regulación estaré tranquila y pagaré algo coherente entre el piso y su precio”

“Catalunya tiene que ser un inicio, pero es una ley que debe extenderse a todo el Estado español”

Paula Ericsson
BARCELONA

El Sindicat de Llogateres ha conseguido una pequeña gran victoria: que el Parlament de Catalunya apruebe una ley que permite regular el precio de los alquileres en municipios de más de 20.000 habitantes. Esta es una legislación que ayudaría a personas como Aydé Pérez, madre soltera a quien el fondo buitre Azora –que se ha quedado con la propiedad de su piso– quiere duplicarle el precio del alquiler. A Helena Arnedo, el fondo buitre Vivenio –que ha adquirido el bloque de pisos donde reside– le exige casi duplicarle el precio de la vivienda que tiene arrendada desde hace 13 años.

Pérez y Arnedo no son las únicas personas en Catalunya que están viendo cómo su alquiler asciende a cifras escandalosas. Durante los últimos años, como confirma el último informe del Observatori Metropolità de l'Habitatge, la opción del alquiler se ha ido incrementando en detrimento de la compra. En la ciudad de Barcelona, por ejemplo, más del 38% de los hogares viven de alquiler. Por otro lado, la misma entidad ha analizado que los hogares con ingresos de 35.000 euros anuales en el área metropolitana de la capital catalana tienen que destinar el 31% del sueldo a pagar el alquiler, y aquellos que ganan 25.000 euros al año destinan un 43,4% a ello. Este es el caso del Aydé Pérez, quien actualmente destina el 45% de su salario al alquiler. Pérez llegó hace 20 años a Catalunya desde Veracruz (México), y ahora vive con su hija de 10 años en un piso en Terrassa.

Antes residía en otro inmueble, pero perdió el trabajo y con el sueldo de 1.200 euros de su marido no se podían permitir el anterior alquiler, por lo que se fueron de

Barcelona. En pleno proceso de separación y manteniendo a su hija, Pérez pagaba hasta ahora 594 euros al mes, pero su piso, que pertenecía al Banc Sabadell, es ahora propiedad del fondo buitre Azora. El nuevo contrato sube el importe hasta 1.145 euros. “Es inviable. Me puse a buscar viviendas y todo estaba a más de 800 euros. Tuve una angustia... Si 600 ya representa el 45% de mi sueldo, imagínate 850. Tendría que pedir un crédito”, critica. Para ella, la aprobación del ley de la regulación de los precios de alquileres le favorecería, ya que no le podrían subir el precio y podría seguir cuidando de su hija sin temer a un desahucio.

Subidas y cláusulas abusivas

Quien también se beneficiaría de esta regulación sería Helena Arnedo, profesora de catalán que vive en un piso de 42 metros cuadrados en el barrio del Raval. Como Pérez, Arnedo reside en una propiedad que pertenecía al Banc Sabadell, que vendió la finca entera a un fondo buitre, Vivenio. Un par de meses antes de que su contrato se acabara, le mandaron un correo avisándola de que en un mes tenía que decidir si aceptaba las nuevas condiciones. Todo por correo, sin ninguna llamada aclaratoria.

El nuevo contrato implicaba un incremento de la renta de los 585 euros a 795 los primeros tres años, y pasando esa etapa el importe subiría hasta 932, además de otras cláusulas abusivas, como penalizaciones muy elevadas por irse de la vivienda. Por suerte, habló con los vecinos, vio que estaban igual que ella y, gracias a Diana, vecina de Arnedo y activista en el Sindicat de Llogateres, no firmó el contrato. Ahora está pendiente, consciente de que la nueva regulación congelaría su alquiler. “La regulación me serviría para es-

tar tranquila y pagar algo coherente entre el piso y su precio”, determina.

En el caso de Claudia Cervesato, activista de la PAH, la nueva regulación no ayudaría a su situación porque no contempla los alquileres sociales. Cervesato vive desde 2014 en un piso de alquiler social en Campredó (Tortosa) y desde 2012 está en el paro. Convive con su marido y paga 52 euros al mes por su vivienda –aproximadamente el 10% de su salario, ya que ella recibe 420 euros–. Su casa aún sigue siendo del Banc Sabadell, pero no le han enviado la renovación del contrato, pese a que la dación en pago sigue vigente.

En el caso de las familias vulnerables como las de Cervesato, la ley 24/2015 debe garantizarle que le renueven el alquiler social, ya que se rige por unos varemos de vulnerabilidad que tienen en cuenta los ingresos. En cambio, la nueva regulación afectaría a inquilinas como Arnedo y Pérez, a quienes les quieren hacer pagar unos alquileres desorbitados según el índice de precios de referencia de su municipio.

“Debe extenderse al Estado”

Aunque la nueva regulación no la ayude directamente, Cervesato está tan pendiente como Arnedo y Pérez de la decisión del Tribunal Constitucional, que podría tumbar la nueva legislación. Frente a este posible escenario, Cervesato lo tiene claro: “En la PAH, cuando nos han tirado una ley para atrás, hemos salido a defenderla”, asegura. “Catalunya tiene que ser un inicio, pero es una ley que debe extenderse a todo el Estado español”, añade. Por su parte, Arnedo considera que se trata de una normativa “muy necesaria”. “Exige cosas muy lógicas, como el derecho de las personas a tener una vivienda digna”, concluye.

Bloque del Raval propiedad del fondo buitre Vivenio, en el que vive Helena Arnedo.

Entrevista **Marta Rovira**

Marta Rovira, en una imatge d'arxiu abans del seu exili a Ginebra.

“ERC vol la taula de diàleg, però si només hi ha declaracions i fotos, no hi serem”

Marta Rovira

Secretària general d'Esquerra Republicana de Catalunya

Ferran Espada
BARCELONA

Amb quin objectiu es van plantejar vostè i Oriol Junqueras escriure el llibre *Tornarem a vèncer (I com ho farem)*, que acaben de publicar?

L'objectiu és fer una proposta en positiu a l'independentisme a nivell estratègic, que consisteix a ser moltes més i estar més ben preparades. En definitiva, ser molt més forts. Que serveixi per sortir d'aquesta etapa de gairebé tres anys molt marcats pels efectes de la repressió i pel resistencialisme i la recuperació de les institucions després de l'aplicació del 155. Volem començar a recuperar la iniciativa, liderant i treballant, en un projecte per guanyar la independència.

L'independentisme havia perdut la iniciativa immers en picabaralles?

Un altre dels objectius del llibre era sortir del debat intern i d'una fase de retrets que ens aportaven poc com a moviment. L'aportació que fem és per iniciar una altra etapa que ha d'incloure l'acord i l'entesa entre els independentistes.

Vostès al llibre fan una aposta per la força democràtica. Aconseguir més del 50% dels vots en diverses eleccions de forma sostinguda. Què ha de fer l'independentisme per aconseguir convèncer una part dels que encara no voten per opcions independentistes?

Plantegem diverses estratègies que de fet no són noves, perquè ERC les practica des de fa alguns anys i que sabem que funcionen perquè en bona part són les que han permès que l'independentisme hagi passat de 10 o 15 diputats als 70 d'avui. D'entrada, per ser molts més a les urnes cal ser molts més al carrer en l'àmbit de les lluites compartides. Aquest és un país que s'ha aixecat lluitant colze a colze perquè tothom tingui llum a casa i molts altres serveis, o ara mateix en defensa de l'habitatge amb la regulació dels preus dels lloguers, o lluitant contra la pobresa energètica i també per la prosperitat econòmica, donant oportunitats a les empreses. Les lluites compartides són un punt de trobada entre els independentistes i els que encara no ho són, lluitant pels mateixos objectius. I és on podem fer entendre a tothom que la República catalana és la millor opció per resoldre els reptes quotidians de la gent.

També parlen del bon govern per convèncer. Què vol dir això?

Que quan l'independentisme governa, la gent que encara no és independentista s'hi ha de sentir representada governant absolutament per a tothom, independentment

La secretària general d'ERC explica els eixos del llibre que ha publicat amb Oriol Junqueras, 'Tornarem a vèncer (I com ho farem)', i respon a temes d'actualitat, com la inhabilitació del president Torra o la taula de diàleg

PEDRO BAQUÉS-ERC

dels orígens, les llengües que es parlin o els pensaments polítics que es tinguin.

Aquesta és l'estratègia per guanyar a l'àrea metropolitana, on el PSC encara es mostra fort? Perquè al llibre el situen com el principal adversari.

Esquerra Republicana és una clara alternativa al PSC, com a força d'esquerres que som amb voluntat clarament transformadora. El PSC moltes vegades és sucursalista del Govern espanyol i del PSOE, però també d'aquesta elit política i econòmica espanyola que és immobiliista. Tot el contrari del que representa Esquerra Republicana, i per això ens erigim com a alternativa al PSC.

Si el PSC està totalment descartat, com diuen, com a soci, i el situen com a adversari, quina és l'opció d'ERC per formar un futur Govern de la Generalitat? Repetir amb Junts?

Totes aquelles coalicions que ens permetin avançar cap a la República. Això ja exclou el PSC del pacte. Avui el PSC ni tan sols està en el gran consens que hi ha al país de resoldre amb un referèndum el conflicte polític. Nosaltres som l'alternativa al PSC i ho estem demostrant guanyant-lo tres cops en un any en dues eleccions generals i arrabassant-li dues alcaldies importants com són la de Lleida i la de Tarragona. Per tant, les nostres aliances seran alternatives al PSC, el contrari seria contradictori.

I quins serien els possibles socis?

Nosaltres farem un emplaçament a totes les forces independentistes, Junts i la CUP, però també a les forces sobiranistes com els comuns. Ara, el que defineix les aliances de Govern són els programes, i en això serem molt exigents.

Un cop s'assoleixi el 50%, no sembla que l'Estat estigui gaire disposat a acceptar un referèndum acordat. Això ens situa igualment en la confrontació?

En som conscients. Per això nosaltres proposem cada cop ser més, però també estar més ben preparades. I això vol dir identificar adequadament les amenaces que l'octubre del 2017 no vam saber preveure. Les propostes que se centren en la confrontació però no ens expliquen com es farà aquest embat democràtic sense acabar al mateix lloc que l'octubre del 2017 no ens serveixen, perquè són estèrils. Nosaltres creiem que cal preveure com superem l'ofensiva de l'Estat, la repressió o les amenaces econòmiques que l'Estat va aconseguir imposar contra l'economia catalana, que estava en un moment de màxim creixement.

I com plantegen aconseguir estar més ben preparades per a aquest escenari?

Estant molt més presents com a independentistes en el món sindical i empresarial, i també a les xarxes diplomàtiques.

Com es concreta, doncs, la seva via per la independència?

Sempre a través del referèndum. Nosaltres no som una organització que, com que creiem en la República, la volem imposar. Nosaltres volem convèncer moltíssima més gent que la República catalana és la millor opció política per treballar pel futur del país i la prosperitat i el progrés de la ciutadania. I que es pugui decidir lliurement i democràticament en referèndum.

Quin tipus de referèndum?

Tenim al davant dues opcions. La primera està en un context polític nou que no hi era fa tres anys: l'existència d'aquest Govern espanyol del PSOE i Unides Podem, que s'autodenomina progressista, dialogant i que diu, sobretot internacionalment, que vol resoldre el conflicte amb Catalunya. Si això és cert i tenim l'oportunitat d'explorar el diàleg i la negociació, que creiem que és la millor via possible, Esquerra Republicana no s'acomplexarà. Serem els reis del diàleg i continuarem fent el que ja hem fet, que no és altra cosa que generar les condicions perquè aquest diàleg es pugui produir.

Quin tipus de diàleg?

Un diàleg en condicions. Fent que el Govern espanyol assumeixi la seva responsabilitat i la situació del conflicte polític. I anirem a la taula de negociació sense renunciar a res, perquè som conscients que representem grans consensos de la societat, que situa entre el 70% i el 80% dels catalans i les catalanes a favor d'un referèndum d'autodeterminació. I sobretot hi anirem sense ingenuïtats.

“Hem fet una proposta en positiu que consisteix a ser moltes més i estar més ben preparades”

“Les lluites compartides, com la regulació dels lloguers, són un punt de trobada”

“El PSC és sucursalista de l'elit política i econòmica espanyola immobiliista, al contrari que ERC”

No sembla que el Govern espanyol estigui pel referèndum pactat. Quina seria la segona opció?

Fins i tot en el pitjor dels escenaris en què el Govern espanyol rebutgi la via del diàleg i no puguem obtenir una resolució democràtica i pactada, sabem que això ens tornarà a carregar de raons i de legitimitat per tornar a fer un embat democràtic amb l'Estat, sempre amb un referèndum.

Què impedeix ara la unitat estratègica de l'independentisme per assolir objectius concrets com l'1-O, que vostès en el llibre consideren la gran victòria d'aquella etapa?

Jo identifico la repressió com una de les principals causes, perquè ens dificulta la comunicació i incorpora molt rumor i relat destructiu que busca que estiguem batallant entre nosaltres. I evidentment hi ha interessos partidistes i electoralistes. Però es pot superar arribant a acords.

Es refereix als atacs constants de JxCat a Esquerra Republicana?

Ells tenen la legitimitat per dir el que considerin. No m'hi ficaré. Nosaltres el que hem de fer i fem és preguntar-nos què aporta el que direm cada cop que obrim la boca per parlar. O si resta i genera debat intern, desconfiança i soroll. El missatge del llibre és que nosaltres també hem tornat a l'octubre del 2017 a mirar què ens va passar i com ho vam fer, però per projectar-nos en el futur, identificant fortaleces i febleses d'aquella gran experiència, no per quedar-nos en el passat mirant qui va fer coses malament o qui va dir no sé quina cosa.

La presidenta de l'ANC els va instar a vostès i a Carles Puigdemont a intercanviar lectures dels seus llibres. Ha llegit els llibres de l'expresident?

El primer volum. El segon encara no m'ha arribat, però també el llegiré.

I què en pensa?

He intentat extreure de les vivències que ha tingut ell allò que m'ajudi a avançar.

Hi ha força retrets a Esquerra.

No hi vull entrar. Són les seves vivències i ell ha decidit publicar-les. Jo no publicaré les meves i ni tan sols penso contestar les seves. Perquè ara mateix això no ajuda ni aporta res. El que necessitem és debatre sobre estratègies per avançar i guanyar. Que és el que plantegem al llibre amb Oriol Junqueras.

Què creu que s'ha de fer davant la probable inhabilitació del president de la Generalitat, Quim Torra?

Per nosaltres l'acord entre els partits independentistes és l'eix fonamental. A partir d'aquí, creiem que no es pot permetre una nova ingerència del poder judicial espanyol en l'agenda de la política catalana. No podem deixar que el Tribunal Suprem comenci i acabi una legislatura o decideixi qui és el president del Govern de la Generalitat. Perquè això és inacceptable. Hi ha unes institucions democràtiques i qui ha de decidir és la ciutadania. Per això considerem molt important un acord per superar la repressió política i que siguem nosaltres qui decidim l'agenda política catalana. Però també és important que ningú faci un ús electoralista de les institucions catalanes, i això cal que ens ho apliquem també dins de l'independentisme. En aquest escenari no hi pot haver càlculs electorals, cal mirar què és el que li convé més al país.

Al país li convé que hi hagi eleccions?

Al país li convé que hi hagi un Govern fort, amb lideratge, cohesionat davant d'una agenda del dia a dia crua i dura davant els reptes que ens ha generat la pandèmia. Les eleccions les hem de decidir, perquè si no les decidirà el Suprem. I això no ens agrada, perquè deixarà un Govern sense president i en funcions, cosa que limita moltes de les seves facultats en una situació molt complicada. I la pandèmia requereix assumir responsabilitats en plenitud de condicions. Pactar una data d'eleccions sense partidismes ni tacticismes electoralistes i no fer aquest regal al Suprem seria el millor per al país.

La remodelació del Govern indica que no hi ha voluntat de convocar eleccions. Li consta? I que n'opina dels canvis a l'Executiu?

A nosaltres, una explicació concreta de per què es fan els canvis al Govern, no se'ns ha donat. Tampoc és acceptable que, en un Govern de coalició, canvis estructurals

Entrevista **Marta Rovira**

com els que s'han fet se'ns comuniquin ho- res abans. Hauria calgut asseure's i deba- tre-ho. És imprescindible saber per què es fan aquests canvis. El Govern s'ha de refor- çar i l'hem d'empènyer entre tots, perquè té uns reptes importantíssims.

Hi haurà taula de diàleg finalment amb el Govern espanyol?

Nosaltres volem que es reuneixi. Com a Es- querra Republicana de Catalunya, volem que els dos governs trobin la manera d'as- seure's i dialogar.

Sembla que només ho vol ERC, perquè ni el Govern espanyol ni la part del Govern català de JxCat estan gaire interessats a reactivar-la.

Això els ho hauria de preguntar als altres. ERC treballarà perquè aquesta taula es pu- gui reunir, que els dos governs acordin un dia, i perquè no sigui només una fotografia. La volem amb contingut. A partir d'aquí són els dos governs que han de parlar a la taula. No es reunirà ara simplement per- què Pedro Sánchez ho digui. El que ha de fer Sánchez és assumir responsablement que aquesta és una taula de negociació i no utilitzar-la per fer declaracions d'intenci- ons tàctiques, que pot donar a entendre que estem parlant d'altres coses. Aquesta és una taula de negociació d'un conflicte polític i ha d'estar al marge del dia a dia dels governs. Nosaltres apostarem per la taula de negociació mentre el Govern espa- nyol no ens mostri el contrari. I la part ca- talana hauria d'estar a l'altura d'aquesta oportunitat i explorar-la amb confiança i valentia, sense complexos. També sense re- nunciar a res i sense ingenuïtats.

Per tant, amb autodeterminació i amnis- tia? El Govern espanyol diu que no en vol sentir a parlar.

Sí, però el pacte és molt clar. Diu que cadas- cuna de les dues parts podrà defensar lliu- rement allò que creu que és millor per a la resolució del conflicte. A partir d'aquí ja veurem on ens trobem. Nosaltres anirem a defensar que la millor solució per al con- flicte polític és un referèndum d'autodeter- minació i l'amnistia per acabar amb la re- pressió. I crec que la part catalana pot fer-ho amb molta força, perquè sabem que l'opció del referèndum l'abraça molta gent a Catalunya, no només l'independentisme.

Es referia al fet que Sánchez vol la taula de diàleg per negociar els pressupostos?

El nostre missatge al president del Govern espanyol és que vagi amb compte a utilit- zar tàcticament la taula de negociació del conflicte polític. Perquè, a banda de ser una irresponsabilitat, Sánchez ha de tenir molt clar que a ERC no som ingenus. Si la taula de diàleg no és per avançar en la re- solució del conflicte i només hi ha fotos i declaracions, ERC no hi podrà ser. I en qualsevol cas, no barrejarem les coses.

Per tant, quina posició prendrà ERC amb els pressupostos generals de l'Estat?

D'entrada els missatges que ens arriben so- bre els pressupostos no ens agraden. Pedro Sánchez diu moltes coses i algunes de con- tradictòries en el mateix moment de dir- les. I amb contradiccions amb els seus prop- is socis de Govern. Primer que s'aclareixin ells sobre si faran uns pressupostos amb Ciutadans i altres forces de dretes com el PNV i el PDeCAT. Si és així, ja tenen clar

"Les propostes que se centren en la confrontació sense dir com es farà són estèrils"

"Jo no publicaré les meves vivències i tampoc penso contestar les de Puigdemont"

"En l'escenari de la possible inhabilitació del president Torra no hi pot haver càlculs electorals"

que no cal que ens truquin, perquè nosal- tres no estarem en una sortida a la crisi de la pandèmia amb receptes de retallades, de no inversió social, etc. Això ja ho vam viure en la crisi del 2008 i a nosaltres en les polí- tiques de dretes i neoliberals no ens hi tro- baran. Podem estar disposats a escoltar si ens arriben altres missatges, però de mo- ment el que ens arriba és això.

Es pot dialogar amb presos polítics, exili- ats, com vostè, i quan s'acarnissen reti- rant el tercer grau o hi ha diversos judicis pendents que afecten molta gent?

Per això portem la repressió a la taula de negociació. És un dels primers reptes que plantejem al Govern espanyol que cal so- lucionar. Per nosaltres la millor opció és l'amnistia, que posarà el comptador a zero, i posar les dues parts en igualtat de condi- cions. Ara n'hi ha una que pateix repressió, nosaltres, i l'altra no. Però ells hauran de posar també una solució sobre la taula. Ara bé, la pregunta que jo faig és: si no abonem la via del diàleg, això farà que els presos surtin, els exiliats puguem tornar i s'acabin els judicis? Evidentment que no. Doncs anem a la taula a defensar que cal acabar amb la repressió.

Al llibre diuen que aposten pel diàleg, però alerten l'Estat que la paciència no és infinita. Quin és el límit? Fins quan?

De moment cal tenir taula i amb contingut. Per això hi ha d'haver la segona reunió, perquè ara mateix només tenim una sola fotografia. I en l'espera d'aquesta reunió tampoc tindrem una paciència infinita. Quan es reactivi, tampoc tindrem pacièn- cia infinita si veiem que el Govern espanyol ve arrossegant els peus i si no podem plan- tejar les nostres propostes o no es poden entrar a debatre. Posar dates o terminis és complex. Veure'm quina és l'actitud del Govern espanyol.

I si s'esgota la paciència adverteixen que caldrà anar a la unilateralitat lligada a la desobediència civil. Com ho faran?

Nosaltres el que proposem és treballar les dues opcions a l'hora. Són complementà- ries. Mentre explorem la via del diàleg i la negociació, ens hem de preparar per si no arribem a una resolució política i demo- cràtica del conflicte. L'Estat espanyol ha de saber que ens estem preparant i que ho po- dem tornar a fer, com a l'1-O. Però ara sa- bem en què vam fallar i ho podem tornar a fer millor. Per això hem fet el llibre.

Però quina seria la proposta en cas d'arri- bar a aquest escenari?

Els embats han de ser democràtics amb l'urna com a icona. Nosaltres estem dispo- sats a fer-ho tot perquè la ciutadania del nostre país pugui votar per decidir.

Això ja es va fer l'1-O.

Per això tenim molts reptes al davant. Per- què, si s'han de tornar a posar les urnes perquè la ciutadania decideixi sense acord amb l'Estat espanyol, això ha de produir un resultat diferent del que va produir l'octu- bre del 2017. Per això la desobediència ci- vil o la resistència no violenta seran fonamentals.

No li fa por que les bases independentis- tes arribin desmobilitzades a aquest em- bat, amb tanta picabaralla interna?

Per això emplacem totes les forces inde- pendentistes a arribar a un acord estratè- gic de mínims per sortir de debats interns que no ens aporten res. El que hem de fer és dedicar-nos a explicar un projecte en- grescador i que encara avui té molta gent per sumar. Quan ens posem d'acord per avançar, serem molt més capaços de fer més atractiu el nostre projecte.

Vostè és de Vic, però en el llibre que han publicat parlen molt del repte de l'àrea metropolitana de Barcelona. Ha estat un handicap per a l'independentisme no as- sumir la complexitat i la diversitat territo- rial del país?

Per a nosaltres això no és cap handicap. És un repte en positiu. És cert que l'indepèn- dentisme no és una opció política homogè- nia a tot el territori, i a l'àrea metropolitana de Barcelona no és majoritària com ho pot ser a Vic. Hem d'assumir aquest perfil soci- ològic diferent segons cada lloc del país. A Esquerra Republicana ho estem fent des de fa molts anys, i és un repte que ens vam plantejar i que ara ho ha de ser de tot l'in- dependentisme. Ens hem de saber explicar millor i, sobretot, hem de saber fer arribar que la independència és més justícia i més drets socials. La independència suma drets, no en resta. És un projecte integra- dor que vol construir la República amb tot- hom i per a tothom.

PEDRO BAQUÉS-ERC

Marta Rovira, secretària general d'ERC, en una imatge d'arxiu.

Anàlisi

Inhabilitació de Torra

Un escenari que aboca la legislatura a un llarg període d'interinatge i tensió política

La vista del Suprem activa el procés que deixarà vacant la presidència durant un període de mesos, i que Junts vol allargar al màxim evitant la presentació de candidats alternatius al Parlament

La vista al Tribunal Suprem celebrada aquest dijous és el darrer capítol sobre la inhabilitació del president de la Generalitat, Quim Torra, per haver mantingut una pancarta reivindicativa penjada durant tres dies al balcó del Palau de la Generalitat en contra de l'ordre de retirada de la Junta Electoral. Perquè més enllà del recorregut que puguin tenir els recursos de la defensa de Torra fins a les més altes instàncies judicials internacionals, s'activarà de facto la sortida de Torra de la presidència. Un fet sense precedents a Europa i que el mateix Torra va definir com “una legislatura marcada pel cercle perfecte de la repressió” en el seu discurs del debat de política general de dimecres, poques hores abans de la vista judicial en què la seva defensa va argumentar persecució política, ingerència, desproporció i partidisme del tribunal en contra de la inhabilitació.

Davant d'aquest escenari la pregunta és cap on s'encamina la legislatura. Doncs tot sembla indicar que cap a un llarg període de provisionalitat i tensió política. Mentre que ERC i la CUP aposten per consensuar una convocatòria d'eleccions per “no deixar el botó electoral en mans del Suprem”, a JxCat no en volen ni a sentir a parlar. “Això seria cedir davant el Suprem i acceptar la repressió”, asseguren. Però tampoc és aliena a Junts la necessitat de guanyar temps amb aquesta estratègia. No es pot oblidar que el nou partit creat per Carles Puigdemont no culminarà la seva constitució fins al 3 d'octubre, i necessita temps per aixecar el vol. Un objectiu, l'allargament de

Ferran Espada

la legislatura, que certifica la recent remodelació del Govern. Tota una rectificació estratègica de Torra en benefici dels interessos de Junts, ja que, segons indiquen diverses fonts, el president tenia preparat a Palau el mecanisme per a la convocatòria electoral l'agost passat.

Mentre Torra no preveu tirar endavant la *via Venturós* que proposa la CUP d'exercici no executiu de la presidència per les dificultats que comportaria mantenir l'agenda del president o l'accés al mateix palau de la Generalitat, Junts preveu focalitzar novament el conflicte al Parlament. Un escenari que és propici per a les tensions entre JxCat i ERC amb durs atacs dels de Puigdemont contra el president de la cambra, el republicà Roger Torrent. I de retruc, ERC també veuria implicat en l'embolic que genera aquest escenari el seu futur cap de llista, el vicepresident Pere Aragonès.

Sense presidència en funcions

Segons la Llei de Presidència correspondrà al vicepresident assumir la substitució del president interinament. Tot i que no hi haurà una presidència en funcions. La presidència en funcions només l'exerceix el president, en alguns casos com en el canvi de legislatura, entre altres. Aragonès tindrà algunes funcions del

president, però molt limitades. I l'article 27 de la llei estableix que el Govern en funcions ha de limitar la seva actuació al despatx ordinari d'assumptes públics. El que més preocupa en àmbits del Govern, tant a ERC com a alguns consellers de JxCat, és que no es podrà aprovar el projecte de llei de pressupostos, ni presentar projectes de llei, ni dictar decrets legislatius.

La inhabilitació obrirà un període de dos mesos perquè el Parlament triï un nou president o presidenta. Però des de Junts s'interpreta que aquest rellotge no es posa en marxa fins que hi hagi una votació fallida. Fet que no es produiria si no hi ha cap candidat –com ha demanat Torra i ja han acceptat totes les forces independentistes– i que permetria a Junts intentar acabar la legislatura, encara que abocada a una llarguíssima interinitat. Amb tot, es fa difícil pensar que altres grups no presentin un candidat encara que sigui amb l'únic objectiu de posar en marxa el rellotge dels dos mesos que, un cop esgotats, activaria automàticament la convocatòria electoral, que es produiria després dels preceptius 54 dies. El candidat de Ciutadans, Carlos Carrizosa, ja ho ha manifestat en el debat de política general: “Utilitzarem tots els instruments judicials i polítics perquè no s'instal·lin en la provisionalitat”. Amb tot plegat ens en aniríem com a molt aviat al mes de març per a la cita electoral, enmig d'una forta tensió política i parlamentària i amb un Govern a mig gas. Uns mesos que poden pesar molt en el resultat electoral quan sigui que es produeixi.

L'escenari és propici per a les tensions entre JxCat i ERC, amb durs atacs dels de Puigdemont a Torrent

Des de Junts s'interpreta que el rellotge no es posa en marxa fins que hi hagi una votació fallida

Amb tot plegat ens en aniríem com a molt aviat al mes de març per a la cita electoral

Torra durant el debat de política general.

EL QUINZE
de Público

DIRECCIÓ **Ferran Espada** COORDINACIÓ **Marc Font** DIRECCIÓ GENERAL **José María Crespo** DIRECCIÓ EDITORIAL **Marià de Delàs** GESTIÓ **Pablo de Zárraga**
PRODUCCIÓ **Pauta Media S.L.** EDICIÓ **Carla de Puig i Néstor Bogajo** REDACCIÓ **Jordi Bes, Queralt Castillo, Roger Castillo, Cugat Comas, Natàlia Costa, Alba Fernández, Àngel Ferrero, Yeray S. Iborra, Montse L. Cucarella, Paula Ericsson, Lidia Penelo, Emma Pons, David Rodríguez, Àlex Romaguera, Laia Ros, Maria Rubio, Judith Vives i Víctor Yustres** FOTOGRAFIA **Joel Kashila i Miguel Velasco** CORRECCIÓ **Carme Casals**
DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ **Manuel Cuyàs i Berta Rosés** IMPRIMEIX **Impresa Norte** DIPÒSIT LEGAL **M-6647-2019**
CONTACTE **elquinzepublico@pautamedia.com | redaccio@diaripublic.cat** VISITA EL WEB **https://temas.publico.es/el-quinze/ | www.diaripublic.cat**

¿Dónde estamos en la pandemia?

Seis meses después de decretarse el estado de alarma, los científicos han aprendido mucho del virus, si bien algunos aspectos siguen generando debate

Alberto Sicilia
MADRID

Este martes se cumplieron seis meses desde que el Gobierno de España declaró, el 15 de marzo de 2020, el estado de alarma para frenar la transmisión de un virus que estaba colapsando nuestros hospitales. Entramos así en un periodo que cambió nuestras vidas de una manera que jamás podíamos imaginar.

La historia de la pandemia comenzó unos tres meses antes, en la segunda semana de diciembre de 2019. A los hospitales de la ciudad china de Wuhan empezaron a llegar pacientes con neumonía. Hasta ahí nada extraño. Wuhan es una ciudad de 19 millones de habitantes, era pleno invierno y las neumonías son comunes.

Pero había algo misterioso en esas neumonías: los pacientes daban negativo a los test ante todos los virus anteriormente conocidos. Científicos de todo el mundo empezaron a tener noticias de que algo preocupante estaba sucediendo el 31 de diciembre de 2019. Ese día apareció un mensaje en ProMED, un foro virtual en el que postean investigadores en virología: “Se están detectando neumonías de origen desconocido en la ciudad de Wuhan”. El 8 de enero de 2020, las autoridades chinas anunciaron oficialmente que habían detectado y aislado un nuevo virus asociado a las neumonías. El virus pertenecía a la familia de los coronavirus.

La pandemia en Europa estalló en Italia. Durante la última semana de febrero, miramos al país alpino como si la historia no fuese con nosotros: “No hay motivos para alarmarse; es poco más que una gripe”.

Pocos días después, seríamos nosotros el epicentro mundial. Durante estos seis meses han fallecido en nuestro país más de 40.000 personas. Y aunque el confinamiento extremo sirvió para parar la primera ola, acabamos el verano en una situación complicada.

✓ **La ciencia ha avanzado mucho en los últimos meses**

Los científicos han aprendido mucho del virus en el último medio año:

- Se han secuenciado miles de genomas completos del virus provenientes de pacientes de todo el mundo. Eso nos permite construir un *árbol genético* del virus y saber cómo se ha ido moviendo por el planeta.
- Sabemos también que el virus está mutando muy despacio: una fantástica noticia para el futuro de las vacunas.
- Sabemos que en lugares cerrados y con mucha gente este virus es extremadamente contagioso. Los mayores brotes documen-

Todavía no sabemos cuál es el mecanismo que genera la inmunidad frente al virus

El confinamiento sirvió para parar la primera ola, pero en verano dimos un gigantesco paso atrás

tados se han dado en cruceros, prisiones, iglesias o grupos de canto. Esos ambientes cerrados, poco ventilados y con mucha gente son el *paraíso* para el virus.

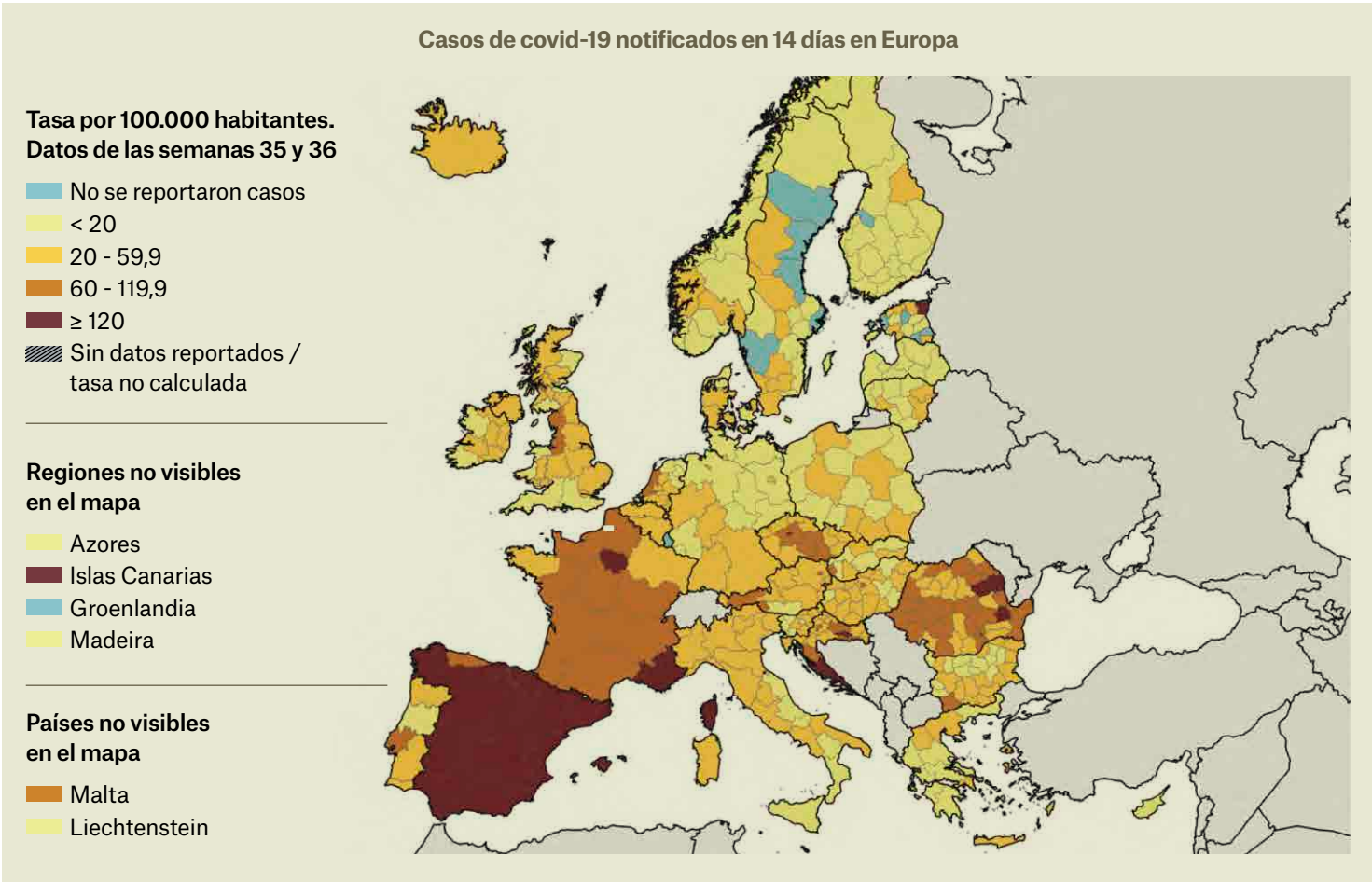
- Sabemos que prácticamente la mitad de los contagios son asintomáticos.
- Y lo más importante: hay ya cinco vacunas en la última fase de ensayos clínicos.

Pero sigue habiendo debate entre los investigadores en otros asuntos:

- No sabemos cuál es el mecanismo que genera la inmunidad frente al virus.
- Sigue sin estar claro cuál es el papel de los niños en la pandemia: la mayoría de estudios publicados se hicieron en países donde las escuelas estaban cerradas.
- El virus se transmite fundamentalmente por el aire. O para ser más precisos: se transmite en las gotillas de agua que expulsamos al exhalar, hablar, toser o estornudar. Pero la gran pregunta es: ¿sólo en las *gotillas grandes*? ¿O también en las *gotillas microscópicas*, llamadas aerosoles? La diferencia es sustancial: las gotillas grandes caen rápido al suelo, mientras los aerosoles pueden pasarse horas flotando en el aire.
- Tampoco sabemos cuánto dura la inmunidad frente al virus. Este es un problema esencial a resolver: una vez que hemos pasado la enfermedad, ¿cuánto nos dura la inmunidad? ¿Meses o años? Para los coronavirus que provocan el resfriado común, la inmunidad dura apenas 24 meses.

✓ **Durante el verano, en España tiramos a la basura los avances que tanto nos habían costado**

Si el confinamiento extremo sirvió para frenar en seco la primera oleada, en verano dimos un gigantesco paso atrás. Si a fines de junio teníamos unos 300 casos al día, ahora estamos en 8.000. Es decir: el número diario de casos se ha multiplicado por 25. Y somos, de lejos, el peor país de Europa.

Tornem a l'escola sense por

Jordi Muñoz

Professor de ciència política a la Universitat de Barcelona

Possiblement l'actualitat política ho tancarà, però la notícia més important d'aquesta setmana, sense cap mena de dubte, és la tornada a l'escola. Després de sis mesos d'interrupció, els nens i nenes i els joves de tot Catalunya han pogut, finalment, tornar a les aules.

Moltes famílies s'ho miren amb una preocupació lògica: al capdavant, estem en un context de pandèmia i tots tenim com a prioritat protegir la salut, la nostra i la dels que ens envolten. En aquest context, doncs, s'imposa la prudència. Però la tornada a l'escola no hauria d'estar dominada per la por, sinó per l'alegria. Perquè

l'escola és més segura del que diuen els qui aquests dies alimenten irresponsablement el discurs de la por. L'escola és un entorn controlat i segur. S'hi conviu moltes hores, sí. Però amb grups ben delimitats. I la immensa majoria de centres ha fet una feina esplèndida preparant uns plans d'obertura que equilibren els criteris sanitaris amb els educatius. Per això cal que confiïem en els professionals i també en els nens i nenes i adolescents, que sovint són més responsables que molts adults. Si es ventilen bé les aules, es mantenen les distàncies i la mascareta, i s'insisteix en la higiene de mans, l'escola no té per què suposar un focus de contagi més gran que qualsevol altra activitat social de les moltes que es fan aquests mesos.

L'escola és segura sobretot perquè permet detectar contagis i aïllar preventivament els grups. A diferència del que passa, per exemple, a bars i restaurants o al transport públic, si es detecten casos a l'escola hi ha instruments per fer el seguiment i tallar la cadena de contagis, amb quarante-

nes. Per això, cada cop que llegim que s'ha tancat un grup, serà en realitat una bona notícia, perquè ens indicarà que hi ha una cadena de contagi que s'ha pogut detectar i tallar a temps.

Ara bé, el més important és saber que l'escola és un servei essencial i que si està tancada en pateixen les conseqüències els infants i les seves famílies. I, per extensió, el conjunt de la societat. Després de sis mesos tancada, hem pres consciència tots plegats –per si en quedava algun dubte– del paper absolutament fonamental que té l'escola en la nostra societat.

Perquè a l'escola s'hi va en primera instància a aprendre i a formar-se, d'una manera que les pantalles no poden suplir. Totes les famílies hem vist que l'aprenentatge a distància difícilment podrà substituir el que es fa a les aules. Especialment quan les famílies han de treballar, i encara més en aquells casos en què no es dominen les llengües del lloc. Per això, la interrupció de l'escola presencial suposa un retrocés en l'aprenentatge, que és especialment acusat per aquells nens amb més dificultats acadèmiques i socioeconòmiques. Per això, si no es garanteix l'educació presencial i es posen recursos per compensar el temps perdut, potser veurem un increment del fracàs escolar i de l'abandonament dels estudis per part de joves que no hagin pogut seguir el vincle amb els seus mestres i professors.

Però a més, a l'escola no s'hi va només a aprendre temari i a graduar-se. També és un espai de socialització, de vincle amb el barri i l'entorn, d'aprenentatge entre companys i de garantia de benestar per a la canalla. A l'escola hi ha menjador –tan important per molts infants, malauradament–. I a l'escola hi ha professionals que detecten i poden ajudar els alumnes davant de tota mena de problemàtiques de salut i socials. Per això, sense l'escola, els nostres infants i adolescents estan més desemparats.

I, evidentment, l'escola té també una funció de conciliació laboral. L'escola no és un pàrquing, però sí que és un dels elements que ajuda les famílies treballadores a poder treballar

“L'escola és un servei essencial, i si està tancada en pateixen les conseqüències els infants, les seves famílies i, per extensió, el conjunt de la societat”

amb la tranquil·litat que els seus fills i filles estaran segurs i ben atesos. I això és fonamental per a les famílies, però també per al bon funcionament de les empreses i del país en general. Tots els alumnes de l'educació obligatòria –fins a 4t d'ESO– haurien d'anar cada dia a l'escola o a l'institut. I si aquest curs no es garanteix aquest dret, les famílies hauran de lluitar per reclamar-lo. I reclamar, també, un permís remunerat per poder cuidar els fills si s'han de quedar a casa.

Ara, un cop obertes les escoles, el repte és que no tornin a tancar. No ens enganyem: la principal amenaça per a l'escola ve de fora. Si la transmissió comunitària del virus baixa, les escoles podran seguir obertes sense gaires problemes, tret dels grups que puntualment s'hagin de posar en quarantena.

Però també es poden fer coses des de dins dels centres per ajudar que les escoles es puguin mantenir obertes. Esponjar l'activitat i ventilar les aules, respectar i fer respectar les normes i protocols, fer tantes activitats a l'aire lliure com sigui possible i incorporar més professionals als centres per poder anar reduint els grups. També serà imprescindible que els protocols i la coordinació entre els CAP i les escoles i els instituts funcionin, que es compleixin de manera àgil i estricta les quarantenes. És, per tant, feina de tots: en primera instància de l'Administració, però també de les famílies, els alumnes i els treballadors i treballadores dels centres. És un esforç que cal fer, perquè l'escola és una peça clau: sense escola no hi ha república.

El dibuix de l'Eneko

Malabarismes als centres escolars per escapar de la covid-19

Escoles i instituts reobren amb una certa 'normalitat' però marcats per les mesures contra la pandèmia. Les direccions adverteixen de la necessitat de cobrir les futures baixes de docents. Els sindicats demanen la incorporació de 20.000 professors per reduir les ràtios

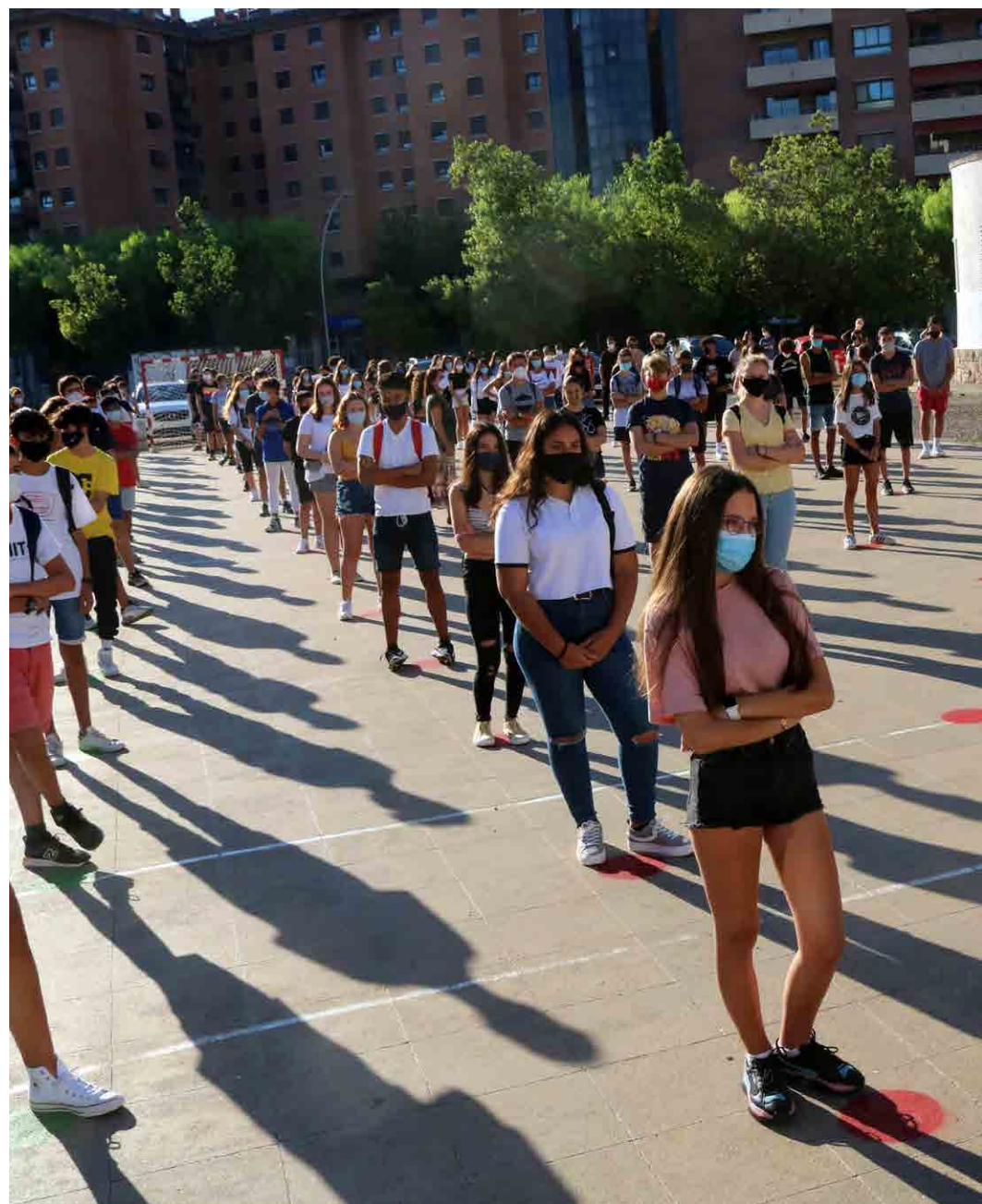

Una professora pren la temperatura a una alumna de secundària de l'Institut Les Cinc Sènies de Mataró abans d'entrar a l'aula.

Maria Rubio
BARCELONA

El curs escolar ha començat arreu de Catalunya amb tots els focus a sobre. A les veus que clamaven pel retorn a l'escola presencial, ara també s'hi sumen aquelles que temen que els centres es converteixin en amplificadors de la pandèmia. El Departament d'Educació fa mesos que ha treballat un pla de tornada fins a arribar a una fórmula basada en els grups bombolla, l'ús de la mascareta i una logística d'entrades i sortides que alleugereixin el màxim possible les aglomeracions. Ara bé, la materialització de les mesures les ha hagut d'assumir cada centre fent malabarismes amb els recursos disponibles i traçant uns autèntics plans d'accessos, patis i menjadors més propis d'un guió cinematogràfic d'atrancaments que d'un institut.

"Ens hem passat tot l'estiu muntant el pla. Hem intentat fer vacances; tant la cap d'estudis com jo vam dir-nos de parar una mica. Però no podíem arribar a l'1 de setembre sense tenir organitzat tot això", explica la directora de l'Institut d'Educació Secundària Santa Eulàlia de l'Hospitalet de Llobregat, Maria Bardia. Aquest institut, de més de 500 alumnes, ha hagut de fer mans i mànigues per esquivar les aglomeracions a les portes, fer tres horaris d'entrada i posar personal mesurant la temperatura dels estudiants. L'ingent esforç de l'equip directiu i dos professors i mig de reforç han permès rebaixar les ràtios i augmentar els grups de cada curs.

El director de l'Institut Martí i Franquès de Tarragona s'adreça als alumnes de 4t d'ESO.

El que més la fa patir són les substitucions més que probables que hi haurà al llarg del curs, quan comencin a aflorar els positius i els contactes: "Quan hi hagi una baixa, s'ha de cobrir immediatament. Ara mateix cada professor té moltes responsabilitats, com ara vigilar que al pati no es barregin alumnes de diferents grups". Aquesta directora destaca l'enorme compromís docent durant els primers dies de classe: "Tots tenien moltes ganes de tornar a l'aula, de comunicar-se, de veure's les cares, de poder escriure a la pissarra. De normalitzar la tasca docent, vaja".

També destaca la importància de cobrir les baixes laborals el director de l'Institut Francesc Macià de Cornellà de Llobregat, Leandre Mondrià, així com la seva preocupació perquè es faci: "Crec que no és fàcil trobar professors. No hem d'oblidar que molts han marxat del país per trobar millors condicions. I les llistes d'espera estan inflades, n'hi ha que ja tenen feina". Els 730 alumnes del Francesc Macià compten

amb quatre accessos diferents i cinc minuts per anar a les aules, i també han aconseguit reduir les ràtios estirant recursos propis i amb un professor covid més. "Hem simplificat al màxim la divisió de grups per aconseguir grups estables d'entre 22 i 25 alumnes", explica Mondrià.

Tot i estar satisfet amb els primers dies de funcionament, el director reconeix que no serà possible blindar els grups de convivència estables totalment: "Un grup bombolla, com s'entén, és impossible. Els nens marxen a casa junts, es barregen, però almenys aquesta mesura pot permetre'ns minimitzar al màxim el contacte. Si tothom manté el comportament, aguantarem molt de temps".

EPI i 20.000 contractacions

"Els grups bombolla són una entelèquia". Amb aquesta contundència s'expressa el portaveu nacional de la Ustec·STEs IAC, Ramon Font, el sindicat majoritari en el sector de l'educació. Font creu que els con-

ROGER SEGURA-ACN

Qui paga les PCR dels docents?

El sindicat Ustec-STEs IAC denuncia també que durant aquest inici de curs els Centres d'Atenció Primària (CAP) no estan expedint baixes laborals a professors, que estan acudint a les mútues privades per poder-s'hi acollir en cas de ser docents vulnerables a la covid-19. Segons el portaveu nacional del sindicat, Ramon Font, ja són més de 800 els professionals amb baixa laboral. A banda, el sindicat també denuncia que les mútues privades no estan cobrint el cost de les proves PCR en cas de sospita de positiu o de contacte. "Les mútues privades de Muface no estan pagant les proves. Ho estan fent els mateixos docents que se les fan", assegura Font.

tactes entre els joves són inevitables després que soni el timbre. La proposta d'aquest sindicalista és clara: "Volem ràtios de 15 alumnes per mantenir la distància de seguretat entre ells. I per això es necessiten espais, 20.000 docents i una inversió de 750 milions d'euros".

Ramon Font, a més, denuncia que els docents no estan tenint accés als equips de protecció individual que caldrien: "Quan no pots mantenir les distàncies necessàries, has de tenir mascaretes FFP2 i una pantalla especial". El sindicalista afegeix que alguns docents de reforç covid han patit represàlies greus per haver complert el confinament, i fins i tot han perdut la feina: "Una cinquantena de reforços covid que van haver de fer quarantena des del primer dia de feina la van perdre perquè no van poder prendre possessió del nomenament. Com que són persones amb responsabilitat cívica i complien el que demanava Salut, han perdut una feina de 1.800 euros al mes fins a l'agost".

Sobre la gran responsabilitat que estan assumint les direccions dels centres, Font assenyala la possibilitat que les conseqüències dels futurs brots recaiguin sobre ells: "Pot haver-hi gent afectada que busqui responsables. I quan això passi, la responsabilitat dels directors la podrien acabar valorant els jutges".

Un jovent estigmatitzat

Amb la tornada a les classes el focus respecte a la covid-19 torna a estar sobre la gent jove, després de mesos en què se'ls ha atribuït part de l'augment de la transmissió del virus. "L'assenyalament que hem viscut ha estat una evident criminalització cap al jovent. Una campanya mediàtica per desviar l'atenció", denuncia l'Alba Gual, estudiant de 2n de Batxillerat de l'Institut Cal Gravat de Manresa i militant de l'organització estudiantil SEPC. Gual considera que el tractament informatiu que es fa d'alguns factors de risc, com ara les festes, i del paper que hi juguen els joves, és desproporcionat: "Sempre veiem la imatge dels botellons a la tele, però no expliquen que no es fan inspeccions a les empreses per garantir que es compleixen les mesures de seguretat a la feina".

Coincideix amb ella la investigadora Maria Rodó, autora del *Manifest juvenil contra el poder adult* (Tigre de Paper), que assenyala que l'estigmatització del jovent és previ a la pandèmia: "En general, quan es parla d'aquest col·lectiu, només s'ensenyen homes, blancs o se'ls atribueix actituds incíviques. I altre un cop se'ls està utilitzant de cap de turc". A més, Rodó afegeix que moltes de les mesures restrictives per la covid-19 van anar adreçats a ells: "Estan desprotegits, perquè no tenen representació política. Això fa que passin coses com que, quan els infants podien sortir a passejar, ells encara no ho van poder fer".

Els confinaments de classes comencen a agafar embranzida

Salut comptabilitza 34 grups en quarantena i dues escoles han obert amb retard. S'espera que la llista es vagi fent més llarga a mesura que avanci el curs que ara comença

M. R.
BARCELONA

L'inici del curs escolar no escapa dels balanços de positius, contactes i confinaments. Un milió i mig d'alumnes de més de 5.400 escoles i instituts van anar per primer cop als centres educatius amb les mesures de seguretat reglades: mascareta des dels sis anys, grups bombolla, higiene de mans i distància de seguretat, si és que es pot. Només de començar ja hi ha xifres de la incidència de la covid-19: els positius entre els professors ja superen la setantena, i entre els estudiants passen de cinquanta.

Tots aquests casos han derivat en més de 285 professionals confinats, amb els positius inclosos, més de 500 alumnes, i un total de 34 grups confinats a Catalunya, comptabilitzats en el moment de tancar aquesta edició. A més, dos centres sencers no van poder obrir fins dijous, l'Escola Joan Juncadella, de Sant Vicenç dels Horts, amb 360 alumnes, i l'escola Ridolaina de Montellà i Martinet, a Lleida, amb 43 alumnes. A banda de la covid, el Departament de Salut i el Departament d'Educació també van afegir que una tercera escola, l'Escola Antoni Ubach de Terrassa, no va poder començar l'activitat, aquest cop per presència de vespes al centre.

A Barcelona, la llar d'infants privada Tintín es va afegir a la llista i va haver de tancar dimarts, amb un positiu d'un infant i 20 més confinats.

També hi ha grups confinats a l'escola Benjamin Franklin i l'Institut Pedralbes. Al Tarragonès els grups confinats són de l'IES Jaume I de Salou i un grup de P4 de l'escola Pau Delclòs. També n'hi ha, entre d'altres, a Igualada, a Torelló, a Mollet, a Granollers, a Rubí, a Badalona... I s'espera que la llista es vagi fent cada cop més llarga a mesura que avanci el curs.

Davant de l'exposició que pot suposar per a l'alumnat i les seves famílies anar a l'escola, diversos pares han manifestat que no portaran els seus infants als centres. No obstant, l'absentisme escolar no es va fer notar especialment aquest dilluns, segons el conseller d'Educació, Josep Bargalló, que va valorar positivament les xifres i li va restar importància: "No s'ha donat un absentisme significatiu en el sistema. Sí que s'ha donat un absentisme significatiu en algunes escoles amb alumnat especialment vulnerable", explicava en declaracions a TV3.

En paral·lel, els sindicats de docents es van concentrar dilluns mateix davant de la seu d'Educació per reiterar la demanda de baixar les ràtios fins a 15. Els professionals asseguren estar consultant al professorat la possibilitat de fer una vaga en les pròximes setmanes si la Conselleria no ho vol negociar.

JORDI MARSAL-ACN

Segons el conseller Bargalló, l'absentisme no es va fer notar especialment dilluns

Reaparece el fantasma de la desindustrialización

El goteo de cierres industriales en Catalunya no para y pone en riesgo de ERE cada vez a más trabajadores. Nobel Plastiques Ibérica, Acciona, Continental y Saint-Gobain son solo algunos casos

Emma Pons Valls | Barcelona

“La empresa tiene salida”

“Fue un varapalo”. Así describen fuentes del comité de empresa de Nobel Plastiques Ibérica cómo recibieron el anuncio de que la planta de Sant Joan Despí (Baix Llobregat) cerrará. Y más teniendo en cuenta que en julio el nivel de producción estaba subiendo y se planteaban contratar a 20 operarios. “La empresa tiene viabilidad, pero la quieren deslocalizar a países donde la mano de obra es más barata”, apunta rotundamente Igor Montesinos, delegado de la Confederación General del Trabajo (CGT) y miembro del comité.

La planta, que se dedica a la fabricación de tubos de fluidos de combustible, es propiedad de un grupo turco, Orhan Holding, que también tiene fábricas en Eslovaquia, Rumania, Mé-

xico y Marruecos, además de en su país de origen. Montesinos pone en valor que en años anteriores habían ido más flojos de producción por dedicarse más al diésel, pero se “reinventaron” y ahora estaban trabajando en más de 60 prototipos para vehículos híbridos. “Esto nos daba viabilidad para varios años”, afirma. La plantilla de 180 personas siente ante el futuro “entre miedo y enfado”. De momento, Orhan Holding les ha hecho una primera oferta sobre las condiciones del ERE, que se han negado a valorar porque “son una vergüenza”. Montesinos apunta a las otras empresas que se encuentran en una situación similar y remarca que “el problema es que la industria en Catalunya tiene un pro-

blema muy gordo”. “Las empresas deslocalizan las fábricas y no hay ninguna lucha que lo pare”, lamenta.

La plantilla está desde el martes en huelga indefinida. Si ellos no fabrican, sus clientes tendrán que parar máquinas. Son marcas como Renault, Peugeot o Citroën. “Están nerviosos, porque, si no entregamos, ellos tendrán que parar. Este es el motivo de la huelga, el único derecho que tenemos y que podemos utilizar para presionar al grupo”. Montesinos lamenta que la ley permita que una empresa se vaya a pesar de tener beneficios, y reitera que su demanda es que retiren el ERE y puedan volver al trabajo: “Es una petición máxima, seguir trabajando, porque la empresa tiene salida”.

Pancarta en la fachada de Nobel Plastiques.

Mensaje en la planta de Nissan de la Zona Franca.

La ola expansiva de Nissan

Los empleados de Acciona batallan contra la ola expansiva del cierre de Nissan. Los más de 500 trabajadores de la subcontrata afrontan un ERE desde el 10 de agosto, cuando la empresa rompió el contrato con la automovilística después de que esta confirmara que cesará la actividad en diciembre de 2021. Desde entonces no pueden ir a trabajar. El cierre de Nissan supone un impacto para el PIB catalán de entre el 2,6% y el 3%, según Pimec, y afecta a más de 3.000 trabajadores directos y hasta 25.000 indirectos, según los sindicatos.

Javier Trenado, miembro del comité de empresa de Acciona y portavoz de la coordinadora de subcontra-

tas de Nissan, lamenta que las negociaciones con la empresa “no han avanzado nada”. La principal demanda de la plantilla es que la empresa retire el ERE y puedan seguir trabajando con Nissan hasta que cierre, dentro de más de un año. Si Acciona lo acepta, entrarían a negociar las condiciones del ERE para más adelante. Piden que sean iguales a las del acuerdo de los propios trabajadores de Nissan, y que también puedan formar parte del plan de reindustrialización.

De momento, a pesar de todo, la empresa sigue sin mover ficha. El plazo de las negociaciones finaliza el próximo 24 de septiembre. “Para este ERE no hay causa, por eso pedimos

que lo retiren. A partir de aquí, y sabiendo que la fábrica [de Nissan] tiene fecha de cierre, podemos sentarnos y hablar de todo”, aclara Trenado. Afrontan con incertidumbre las próximas reuniones, y desconocen las intenciones de la empresa. “No se ha abierto ninguna negociación. Ellos están en su postura y nosotros la rechazamos de lleno”, concluye.

El cierre de la fábrica afectará a hasta 25.000 trabajadores indirectos

El ERE de Continental: más de 700 afectados

Continental, empresa dedicada a la fabricación de componentes para vehículos, como neumáticos o sistemas de freno, ya ha cerrado un acuerdo con la plantilla para hacer un ERE a los más de 700 trabajadores de la planta de Rubí (Vallès Occidental). Aunque las condiciones son “buenas”, a nivel de indemnizaciones y prejubilaciones, el secretario general de CCOO de Industria del Vallès, Josep Rueda, recuerda que “un acuerdo nunca es positivo” cuando se trata de la “rúbrica” del cierre de una planta con más de 20 años de historia en la comarca.

Continental es la segunda empresa en número de trabajadores de la ciudad y está “fuertemente arraigada” en Rubí, apunta el concejal de Servicios a la Empresa, Rafael Güeto. El Ayuntamiento tiene la esperanza, sin embargo, de que el impacto se mitigue a través de una reindustrialización de la planta, aún en estudio. En un inicio, la dirección se comprometió a liderar la búsqueda de una nueva empresa que asumiera la fábrica, pero Rueda lamenta que notaron cierto desinterés y hasta sacaron un comunicado informando de que desistían de la tarea. Tras la presión sindical y del municipio, sin embargo, la empresa retrocedió. “Dicen que están trabajando en ello, pero no vemos avances y estamos preocupados porque no va al ritmo que debería”, remarca.

Güeto apunta a que el cierre de la planta “es evidente que no es un he-

Se trata de la segunda empresa en número de trabajadores de Rubí

Hay esperanza en la reindustrialización de la planta, pero aún no se ha concretado

cho aislado”, ya que se enmarca en un “momento complicado” para el sector industrial y en especial el de la automoción. La comarca ha sufrido la marcha de Nissan y afronta otros cierres. Güeto pone de manifiesto que la Administración debe acompañar a los trabajadores en estas situaciones de crisis, pero, más allá de eso, también anticiparse para evitar que se llegue a este punto: “Hay que trabajar para tener un territorio competitivo para la industria y apostar por la innovación y la formación de los trabajadores”.

El goteo de anuncios de cierres en Catalunya no para. El fantasma de la desindustrialización pone en alerta a trabajadores, sindicatos y Administraciones. “No se trata de una mera ola de cierres industriales. Es una situación compleja que lleva consigo la destrucción del propio tejido industrial de Catalunya”, apunta contundente Nardi Fuertes, secretario de Acción Sindical de la Federación de Industria, Construcción y Agro de la Unión General de Trabajadores (UGT-FICA). Fuertes señala que la Administración debería “tomar nota” y actuar, porque la oleada de cierres que vive Catalunya “no es coincidencia, sino un problema estructural”.

Pese a los acuerdos a que han llegado los trabajadores de Continental o Nissan, satisfactorios a nivel de condiciones, Fuertes llama a no perder de vista que “no es un triunfo” si se acaba destruyendo empleo: “No nos interesan buenas indemnizaciones, sino puestos de trabajo”. Fuertes llama a la Administración a elaborar un plan industrial, que ahora “o no tiene o no es potente”, para revertir la situación.

Trabajadoras de Continental.

Saint-Gobain: salta la alarma en el Penedès

Manifestación de trabajadores de Saint-Gobain, afectados por un ERE.

La situación en el Penedès también es difícil: las plantas de Saint-Gobain, en L'Arboç (Baix Penedès), y Robert Bosch, en Castellet i la Gornal (Alt Penedès), han anunciado sus respectivos cierres, y esto dejaría en la calle a más de 400 personas. “Están destrozando el territorio. En las comarcas del Alt y Baix Penedès están mandando a la industria al garete, y esto afecta a muchas familias”, afirma el presidente del comité de empresa de Saint-Gobain, José Alberto García.

El sindicalista critica que, después de que la empresa pusiera el ERE sobre la mesa, las negociaciones están “rotas” y marcadas por un clima de desconfianza. La dirección quiere cerrar uno de los hornos de la planta, la división Glass, que se dedica principalmente a la fabricación de cristales para automóviles y al que le quedarían tan solo un par de años de vida útil. “Es un tema organizativo, no hay causas económicas ni productivas. Es una deslocalización”, resume García.

Óscar Murciano, secretario de Acción Sindical de la CGT, alerta del impacto que este cierre tendrá en la comarca con la mayor tasa de paro de Catalunya. “El ecosistema económico del Baix Penedès es muy sensible, y este cierre puede tener un efecto catastrófico”, señala. El sindicalista afirma que “hay un problema de desindustrialización” y se necesitan

El cierre de Saint-Gobain y Robert Bosch dejaría en la calle a 400 personas

políticas firmes o se perderá “una parte de la economía potente y puestos de trabajo con garantías”.

La plantilla de Saint-Gobain está movilizándose sin descanso para tratar de revertir la situación. Con protestas y el bloqueo de los almacenes de la compañía en Bellvei, que amenaza con parar el suministro a automovilísticas como Ford, Opel o Mercedes en todo el Estado, quieren hacer sentir su demanda: “A este horno todavía le queda vida”, señala García.

Los trabajadores quieren que la dirección retire el ERE y hablar sobre formas de reconstruir el horno para alargar su vida útil 25 años más. El conseller de Empresa i Coneixement, Ramon Tremosa, ha informado de que el Gobierno, junto con el Estado, pondrá fondos para alargar la actividad del horno un año más. El objetivo del Govern es “ganar unos meses”, en los que la coyuntura económica puede mejorar. También, según el conseller, este tiempo debería permitir gestionar los fondos públicos procedentes de la UE “para reindustrializar el país”.

Junior-Report.media és el diari dels joves lectors per entendre el món. Amb nous llenguatges i nous canals, expliquem els grans temes d'actualitat per despertar el seu interès davant la realitat que els envolta.

LA CAPA D'OZÓ: UN ESCUT QUE PROTEGEIX LA VIDA A LA TERRA

Coordina: Laia Ros

La capa d'ozó es troba dins de l'atmosfera terrestre. Està formada per un conjunt de gasos que actuen com un escut: ens protegeixen de la radiació ultraviolada del Sol, que pot fer malbé les cèl·lules de la pell i arribar a provocar càncer o altres malalties, a la vegada que ajuden a mantenir l'escalfor necessària per viure al planeta.

Aquest fenomen s'anomena efecte hivernacle. Malauradament, la contaminació provocada per l'activitat humana, com ara la indústria o el transport, ha contribuït a canviar-ne l'estructura i a fer malbé el seu equilibri. Això és un dels motius que contribueixen a l'escalfament global i al canvi climàtic.

SABIES QUE...

Aquest any se celebren 35 anys de la Convenció de Viena per a la Protecció de la Capa d'Ozó. Buscava emprendre mesures per reduir i eliminar aquelles substàncies o gasos nocius generats pels humans que afectaven de forma negativa la capa d'ozó. A més, cada 16 de setembre se celebra el Dia Internacional de la Preservació de la Capa d'Ozó.

JUNIOR REPORT

MÉS GASOS D'EFFECTE HIVERNACLE A L'ATMOSFERA

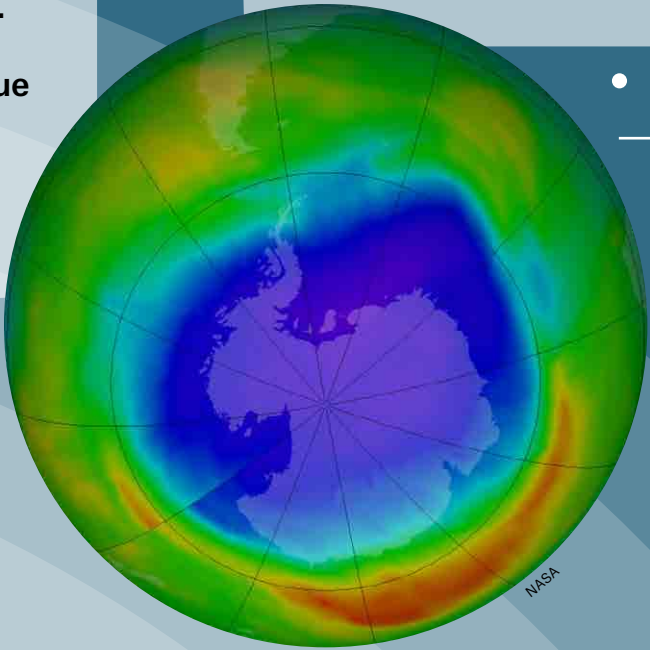
La capa d'ozó està formada per diversos gasos, que s'anomenen gasos d'efecte hivernacle. Els principals que trobem a l'atmosfera de forma natural són el vapor d'aigua, el diòxid de carboni, el metà, l'òxid nítrós i l'ozó. Aquests gasos contribueixen a mantenir l'escalfor de la Terra.

Però l'activitat humana ha fet que augmenti la quantitat de gasos, i això fa que es retengui més escalfor de la necessària.

EL FORAT A LA CAPA D'OZÓ

Per altra banda, a finals de la dècada dels anys 70, científics d'arreu del món van descobrir que s'estava creant un forat a la capa d'ozó. L'ús d'alguns químics en aerosols i en sistemes de refrigeració va provocar que es reduís l'ozó en algunes parts, especialment a la zona del Pol Sud.

Això va provocar que arribessin més rajos ultraviolats a la Terra, la qual cosa pot causar canvis en els ecosistemes i més casos de càncer i de cataractes. Per fer-hi front, el 1987 es va adoptar el Protocol de Mont-real, que buscava eliminar les emissions de substàncies que reaccionen amb l'ozó i així aconseguir que el forat es vagi fent petit.

→ El blau i el lila representen les zones on hi ha menys concentració d'ozó.

LES DIFERENTS CAPES DE L'ATMOSFERA*

Exosfera
Dels 600 km
als 10.000 km

Termosfera
Dels 80 km
als 600 km

Mesosfera
Dels 50 km als 80 km

Estratosfera
Dels 15 km als 50 km

Troposfera
Des del nivell del mar
fins als 15 km d'altura

La capa d'ozó es troba en aquest nivell.

*Distàncies aproximades

Un nuevo barrio resurge del pasado industrial de Sant Adrià

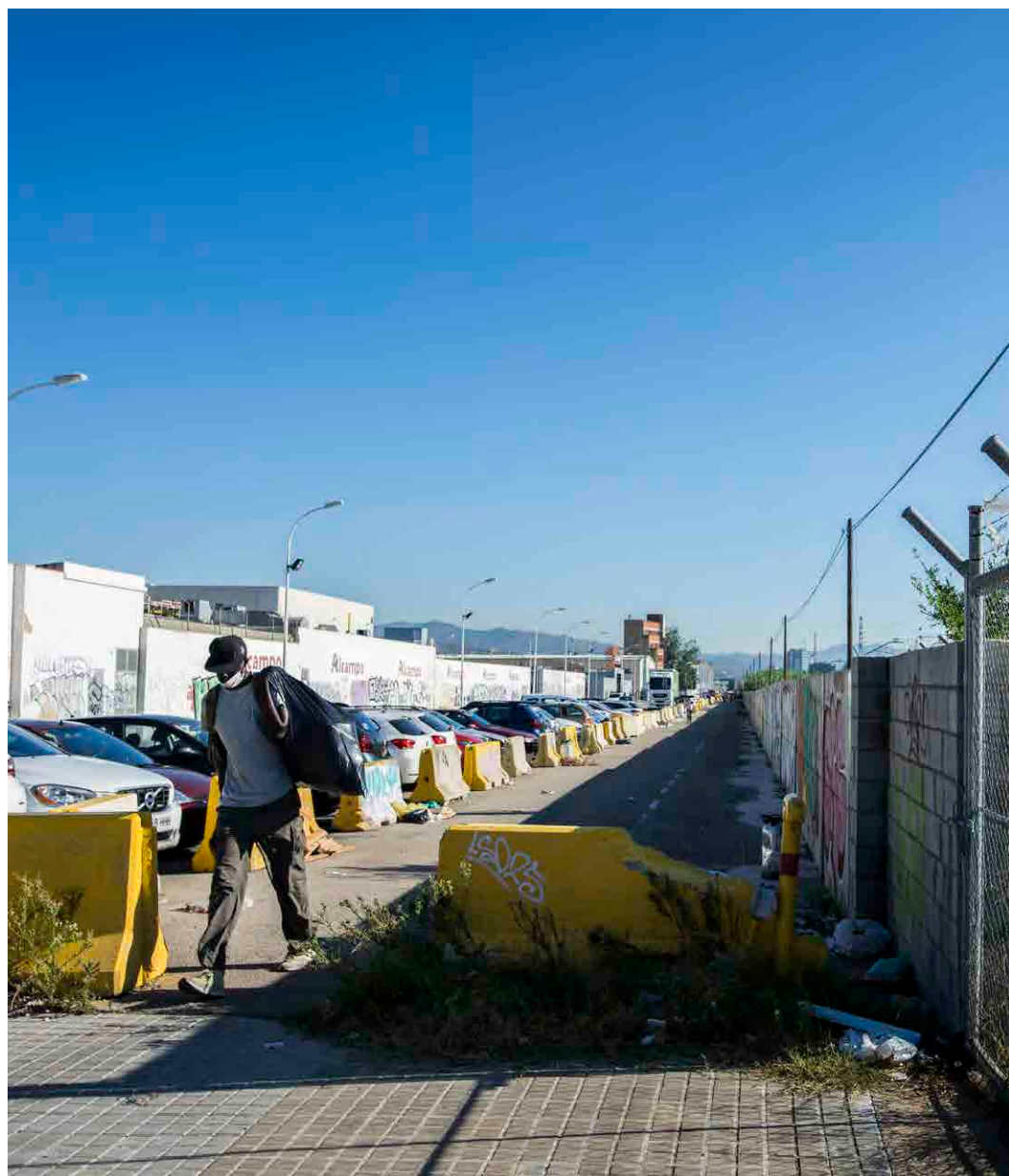
La Generalitat ha aprobado inicialmente el documento que determina los usos del entorno de las Tres Xemeneies del Besòs, donde se construirán 1.800 pisos y un gran parque

Montse L. Cucarella
SANT ADRIÀ DE BESÒS

La construcción de 1.844 pisos –el 40% de protección oficial–, un parque de 40.000 metros cuadrados y el impulso de la actividad económica relacionada con el conocimiento y la investigación. Estas son, a grandes rasgos, las características de un nuevo barrio que empieza a tomar forma en el área metropolitana. Es el entorno de las Tres Xemeneies de Sant Adrià de Besòs, que, aunque de momento sigan sin tener un uso definido, ya cuentan con la aprobación inicial por parte de la comisión territorial de urbanismo del ámbito metropolitano de Barcelona del Plan Director Urbanístico (PDU) que empezó a gestarse hace cuatro años.

Se trata de un terreno que ofrece múltiples posibilidades, teniendo en cuenta que son 32 hectáreas de superficie situadas en el litoral metropolitano –delimitadas por la vía del tren, el mar, el río Besòs y el barrio de la Mora de Badalona–. “Este PDU es importante desde un punto de vista de país, por su ubicación y porque convierte en público el 70% de un terreno que hasta ahora era privado”, detalla Ferran Falcó, secretario general de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya. Y es que más de la mitad de la superficie pertenece a Endesa y Metrovacesa, ahora bajo el paraguas de la sociedad Front Marítim del Besòs.

El Departament de Territori ha sido el encargado de redactar el documento después de que en 2016 los ayuntamientos de

Un transeunte en el entorno de las Tres Xemeneies.

Sant Adrià y Badalona llamasen a su puerta. “Tras cuatro años de discusión, hemos configurado la ordenación de un sector que mezcla el verde urbano y la actividad económica, en la línea de lo que la sociedad reclama”, añade Falcó. El sector prevé un área residencial de 190.000 metros cuadrados con 1.844 pisos. Hasta 738 serán de protección oficial, y la mitad de estos, reservados para el alquiler. La superficie residencial, de hecho, ha aumentado respecto al documento inicial –que solo contemplaba 1.702 pisos– y se ha reducido el suelo para actividad económica. “Recuperamos espacio público y ganamos un nuevo barrio con un entorno de grandes áreas verdes. Es un proyecto de gran importancia, que planifica cómo será nuestra ciudad en los próximos años”, asegura el alcalde de Sant Adrià, Joan Callau.

Un barrio en el frente marítimo

Es precisamente la creación de un nuevo barrio y la llegada de nuevos vecinos lo que no convence a un sector muy crítico con este PDU. La Plataforma per la Conservació

de les Tres Xemeneies teme la creación de “un barrio segregado” que daría la espalda a Sant Adrià. “Calculamos la llegada de 5.000 personas; se convertirá en un barrio de alta densidad en una zona inundable y segregada de la trama urbana”, afirma Roger Hoyos, presidente de la entidad.

“El problema de la vivienda no se soluciona construyendo más pisos en zonas altamente densificadas”, alerta la Plataforma. Hoyos recuerda que los datos oficiales registran 13.000 pisos vacíos en la zona. Además, el portavoz de la entidad cree que destinar el 40% a protección oficial “no es ninguna garantía de solución”, por los elevados precios a los que se están vendiendo estas viviendas. “Nosotros apuntamos varias propuestas durante el proceso participativo: expropiación, negociación en base a las concesiones hidroeléctricas, permutas o transferencia de edificabilidad, pero fueron rechazadas sin ni siquiera evaluar los costes”, lamenta Hoyos. “No estamos en contra del PDU, estamos en contra de este PDU, que reportará unos beneficios obscenos a los promotores”, añade.

Una vez aprobado el PDU de forma inicial, se abrirá a exposición pública y tendrá lugar un periodo para presentar alegaciones.

MIGUEL VELASCO ALMENDRAL

¿Qué pasará con las tres icónicas torres?

Es todavía la gran duda sin resolver. La sala de turbinas será un equipamiento y las Tres Xemeneies tienen calificación de actividad económica. En el año 2008, una consulta ciudadana decidió que se mantuvieran en pie, y desde 2011, cuando cerró la antigua central térmica, se plantean diferentes opciones. De momento ninguna ha dado sus frutos, principalmente por el contexto de crisis económica que ha frenado los grandes proyectos urbanísticos. Entre las opciones, las Administraciones implicadas reconocen que hay un líder: Màrius Rubiralta, exrector de la Universitat de Barcelona y exsecretario general de Universidades, que impulsa proyectos estratégicos de conocimiento e innovación.

La Plataforma per la Conservació de les Tres Xemeneies está formada por varias entidades de la zona, entre ellas la Associació de Veïns Sant Joan Baptista, la más cercana a las torres. Sus miembros temen que la zona que se pretende urbanizar no esté preparada para acoger un nuevo vecindario. “Nos sentimos engañados, estamos en contra de la nueva concentración de pisos”, asegura el presidente de la entidad vecinal, Antonio Pons. Otra de las preocupaciones de los habitantes de esta zona es el espacio destinado a equipamientos. “¿Qué tipo de equipamientos? Nadie nos ha concretado nada”, lamenta Pons.

Los beneficios del plan

La ordenación de esta superficie irá acompañada de otros proyectos muy esperados tanto para Sant Adrià de Besòs como para Badalona. Uno de los más destacados es la conexión del transporte público. “Desenrollaremos la llegada del tranvía al Puerto de Badalona”, asegura categórico Ferran Falcó, desde Territori. Una ampliación prevista en el Plan Director de Infraestructuras –junto a la prolongación de la L1 del metro– que se ha ido retrasando en el tiempo.

Es precisamente por ejemplos como este por el que los vecinos de la Mora esperan con ansia la ejecución del PDU en el entorno de las Tres Xemeneies. “Es nuestra salvación”, mantiene Laura Cillero, presidenta de la asociación de vecinos de este barrio de Badalona, el más cercano a las torres. La conexión del tranvía irá acompañada de la urbanización de la avenida Eduard Maristany, situada entre el ferrocarril y las viviendas, en la actualidad muy degradada y en la que conviven con dificultad el tráfico rodado y los peatones.

Otro de los beneficios colaterales será el traslado del colector de Llevant de Badalona, situado en la actualidad en la playa de la Mora. Un fuerte temporal lo rompió hace tres años y, a la espera de su traslado, se han ido haciendo arreglos temporales. “El traslado del colector hará que podamos recuperar definitivamente la playa de la Mora”, relata satisfecha Cillero. Los últimos temporales de lluvia han agravado la situación de esta infraestructura que canaliza las aguas residuales y que ha llevado de cabeza a los dos municipios. “El traslado del colector hará que nosotros también empecemos el proceso de recuperación de nuestra playa”, agrega el alcalde de Sant Adrià. Para Joan Callau, los beneficios de este PDU son múltiples.

También lo son para el Ayuntamiento de Badalona, a pesar de que le corresponde solamente cerca del 15% de la pastilla de terreno. “Es una buena apuesta para dar un salto cualitativo a esta zona que está por desarrollarse”, asegura el alcalde de la ciudad, Xavier Garcia Albiol. No en vano, se trata de la mayor superficie de Catalunya pendiente de urbanizar en el frente marí-

Más de 700 pisos serán de protección y la mitad de estos estarán reservados al alquiler

El plan supondrá el traslado del colector de Llevant y reimpulsar el polígono Badalona Sud

timo. “Badalona se beneficiará porque, donde ahora hay un solar vacío, tendremos un gran paseo y zonas verdes”, añade.

El PDU del entorno de las Tres Xemeneies no solo contempla la ordenación de las 32 hectáreas que miran al mar. Cuenta con otra zona de actuación: 98 hectáreas tras la vía del tren donde ahora hay almacenes y áreas industriales. Es una oportunidad, según las Administraciones, para reformular y darle un nuevo impulso al polígono industrial Badalona Sud, que cuenta con un elevado número de almacenes de venta al por mayor de textil y complementos. “Puede servir para relanzar el polígono industrial, un cambio que le daría un valor añadido a esta área”, detalla Falcó. “Esta ordenación no está pensada para que venga industria pesada, sino para complementar los laboratorios y las oficinas y para atraer a programadores e investigadores”, añade el secretario general de Territori i Sostenibilitat.

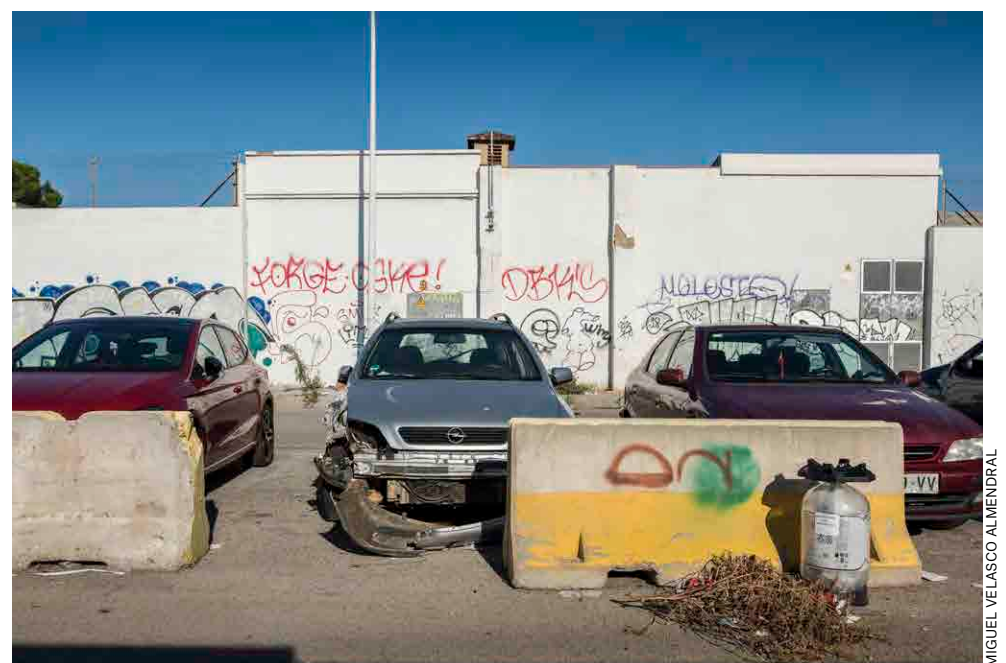
El plan, a exposición pública

Hablar de plazos con las Administraciones a menudo no resulta realista. En este caso, el único que se ha atrevido es Falcó, a quien le gustaría que se iniciase el proyecto en

este mandato. Ahora, una vez aprobado el PDU de forma inicial, se abrirá a exposición pública y tendrá lugar un periodo para presentar alegaciones. La Plataforma per la Conservació de les Tres Xemeneies ya tiene preparadas las suyas. Se basan en su oposición al modelo que plantea el plan urbanístico y al rechazo a que los privados “especulen y se benefician” en exceso del proyecto, detalla Roger Hoyos.

Otro de los reproches de la entidad hacia las Administraciones es que hayan elaborado este documento sin tener en cuenta cuál será el uso definitivo de las Tres Xemeneies. Consideran primordial que primero se defina qué equipamiento se instalará en la nave de turbinas para, después, ordenar el territorio que lo rodea. Intentaron que antes de la redacción del PDU se decidiera el gran proyecto previsto para el interior de las Tres Xemeneies, pero no lo consiguieron. Desde la Generalitat mantienen que este es el proceso adecuado.

Tras el periodo de alegaciones, el documento volverá a llevarse a aprobación en los ayuntamientos –en este caso de forma provisional–, que, de nuevo, dará paso a la definitiva. Así se completará un proceso que, de momento, lleva cuatro años de recorrido. Durante los dos últimos, Sant Adrià de Besòs y Badalona han realizado encuentros con la ciudadanía en un proceso participativo durante el que se han escuchado diferentes propuestas y demandas. Los ayuntamientos lo han visto como algo positivo, pero las entidades se han llevado una decepción tras ver el resultado. La Plataforma per la Conservació de les Tres Xemeneies no descarta, incluso, ir a los tribunales y presentar un contencioso administrativo para evitar la llegada de 1.800 viviendas a primera línea de mar, en un entorno con pasado industrial que empieza a ver la luz.

MIGUEL VELASCO ALMENDRAL

La avenida Eduard Maristany, en la actualidad muy degradada.

Una segunda vida para las estaciones de tren en desuso

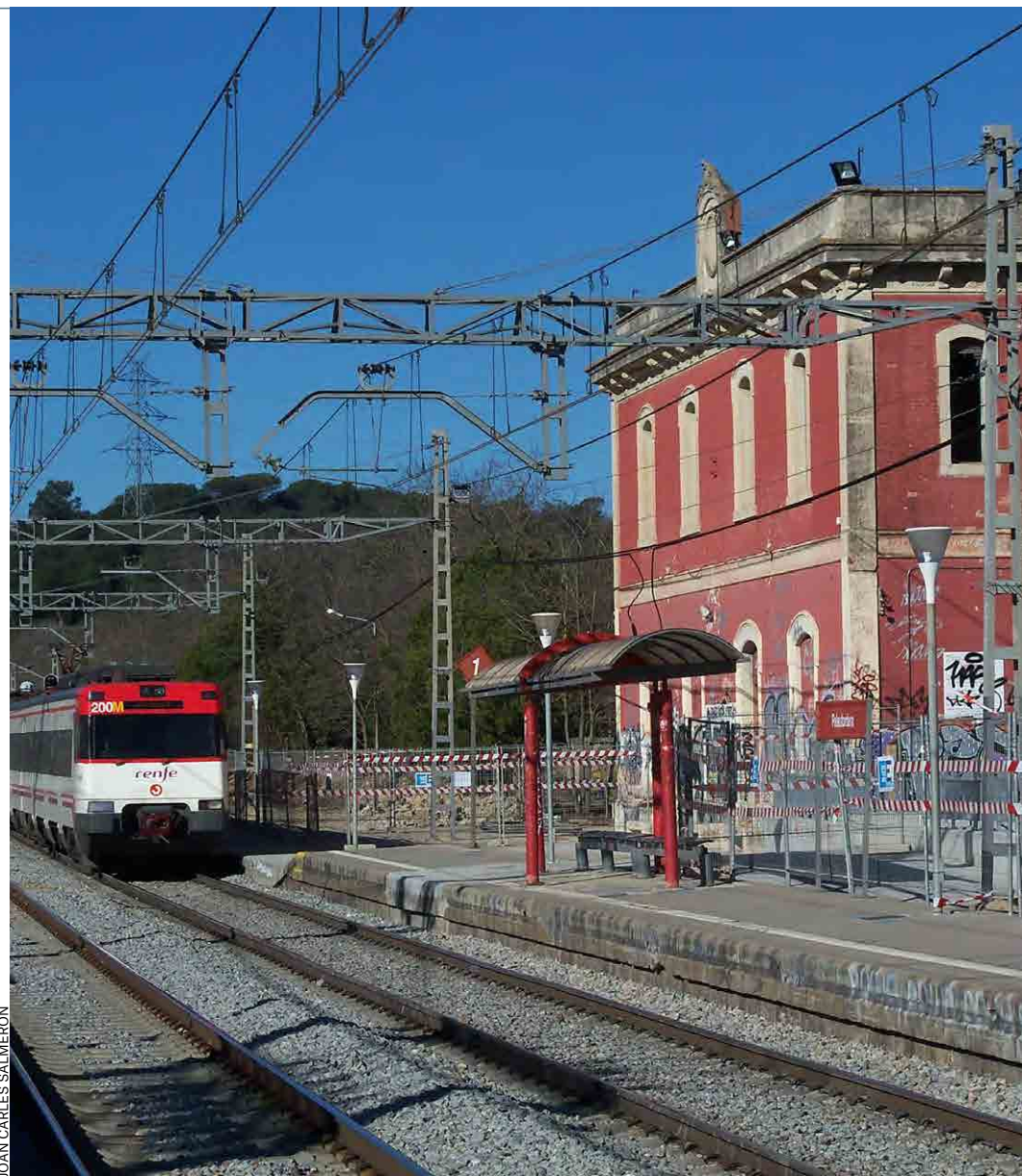
En ocasiones estos edificios dejan de prestar el servicio para el que se crearon y son abandonados o demolidos, pero a menudo la gente siente apego por ellos y algunos se recuperan con nuevos usos

Jordi Bes
BARCELONA

El ferrocarril fue clave para la Revolución Industrial y su desarrollo ha ido en paralelo a los vaivenes de la historia contemporánea. En la Península el tren empezó con la línea Barcelona-Mataró, inaugurada en 1848, y que este octubre cumplirá 172 años. Desde un principio las estaciones fueron una pieza fundamental, junto con las dependencias que las acompañan, pero los viejos edificios no siempre se han podido mantener en pie o fieles al uso para el que fueron concebidos, y eso pese a su enorme relevancia: eran el lugar en el que subir y bajar del tren, el taller para reparar la locomotora o incluso la vivienda de los ferroviarios, y sobre todo un sitio que sirvió de puerta de entrada y de salida de las nuevas ideas.

Con el tiempo algunas líneas se cancelaron y otras se soterraron, y hubo que decidir qué uso tendrían las viejas estaciones. Algunas terminaron desapareciendo y otras permanecen, a veces compartiendo su función ferroviaria con otros usos ciudadanos o directamente solo destinadas a otros fines. Una de las reconversiones más conocidas son las Vías Verdes, antiguos trayectos ferroviarios que quedaron en desuso: las vías dieron paso a carriles bici y de paseo, y algunas de sus estaciones ofrecen servicios turísticos o se han convertido en equipamientos, como el espacio juvenil L'Estació de Girona o la oficina de turismo de Santa Cristina d'Aro.

En Catalunya las Vías Verdes discurren por los trayectos de vía estrecha (*carrilet*) que se decidieron suprimir alrededor de Girona, y que llevaban hasta Olot o Sant Feliu

La antigua estación de Santa Maria de Palautordera.

Las estaciones han servido para transportar pasajeros, mercancías e ideas modernas

Sant Feliu, Cornellà y Sant Andreu Comtal, las estaciones más antiguas con uso ferroviario

de Guíxols, pero también las hay en el Ripollès, la Terra Alta, la Ribera d'Ebre y algunos tramos en la provincia de Barcelona. Joan Carles Salmerón, que dirige el Terminus Centre d'Estudis del Transport, ve en ellas un punto agrícolce. "Han supuesto la conservación del patrimonio ferroviario y la llegada de más turistas, pero son la evidencia de que se ha perdido el tren", reflexiona.

Para Salmerón, "sin duda hay muchas estaciones que, por el servicio y el valor arquitectónico, son elementos a conservar en el catálogo patrimonial de la población", y es que han llegado a representar mucho para los vecinos: eran el sitio que comunicaba con el exterior, con lo que traían la modernidad y transformaban las localidades rurales. Además, permitían ir

y volver en un día, y eran donde mandar y recibir mercancías. A principios de la historia ferroviaria su arquitectura era muy funcional, pero a partir de finales del siglo XIX y principios del XX se convirtieron en elementos importantes e incluso monumentales. Véase las estaciones de França de Barcelona o la de Portbou, así como la mítica de Canfranc del Pirineo de Huesca.

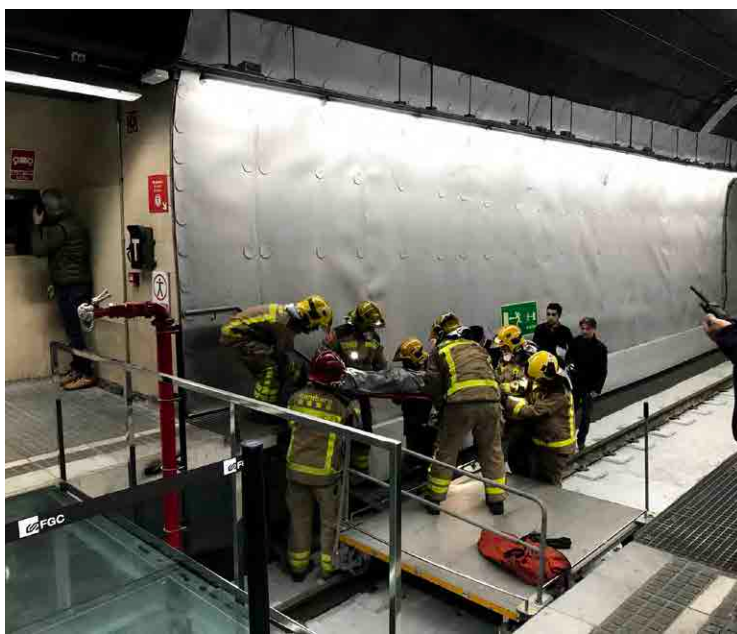
Antiguos y nuevos usos

La estación de França lleva años en el punto de mira como estación a reconvertir —se ha planteado habilitarla como biblioteca provincial—, pero tiene mucho peso en el funcionamiento ferroviario de Barcelona y por ahora es difícil que dejen de partir trenes de ella. Otra estación de la ciudad, la del Nord, pasó a ser la de autobuses, y contiene también una comisaría de la Guardia Urbana, un polideportivo y un espacio donde se organizan ferias.

A veces se producen soterramientos de vía u obras que implican crear una nueva estación y la histórica se cede para otros usos. La antigua de Sabadell también se transformó en estación de bus y alberga la sede y maquetas ferroviarias de la entidad Vallès Fer. Con la extensión de Ferrocarrils de la Generalitat (FGC) por la ciudad, también quedó sin uso la estación de Sabadell Rambla, que se ha preservado con trenes reales para convertirse en un caso excepcional: un

La estación de Salou, que, tras la eliminación del tramo ferroviario que discurría por el interior de la localidad y Cambrils, tiene ahora un futuro incierto.

Sabadell Rambla, reconvertida en un centro de formación.

centro de formación para empleados de la compañía y cuerpos de emergencias sobre cómo actuar en caso de atropellos, incendios, descarrilamientos o evacuación. En Terrassa, en cambio, el viejo edificio pervive como entrada a la estación soterrada.

Es habitual que las viejas estaciones se destinen a usos turísticos. Entre los más singulares está su reconversión parcial en hotel, como en el caso de la de Puigcerdà, que incluso tiene *spa*. En su web aseguran que “actualmente solo cinco trenes al día pasan por Puigcerdà, y en el interior del hotel ni se oyen” –en realidad son una decena entre ambos sentidos de circulación, pero, por obras, el trayecto ahora se hace en autobús–. También hay un hotel en Lleida Pirineus y un albergue en almacenes de la antigua de Sant Joan de les Abadesses.

Acuerdos con Adif

El Administrador de Infraestructuras Ferroviarias (Adif) ha alcanzado acuerdos con más de una quincena de ayuntamientos para dar uso ciudadano a edificios ferroviarios. Entre los más recientes figura el de Santa Maria de Palautordera, donde el Ayuntamiento y FGC convertirán la antigua estación en puerta de entrada al parque natural del Montseny.

En otras antiguas dependencias ahora se puede hacer un viaje al pasado del ferrocarril: en los museos de Vilanova y Móra la

Nova, o en Fornells de la Selva. Incluso en el metro de Barcelona se han reutilizado espacios: la estación de Gaudí, que nunca se llegó a estrenar –forma parte de las “estaciones fantasma” en desuso–, ha albergado acciones publicitarias –la última de Nike–, y parte de la de Catalunya, una comisaría ya clausurada.

Estaciones para el recuerdo

Muchas otras estaciones no han tenido la misma suerte, como la del Poblenou de Barcelona, que desapareció con las obras olímpicas. Salmerón lamenta otras pérdidas: la del *carrilet* en Palamós; la de Tordera, de 1859, y derribada hace menos de una década para construir un nuevo apeadero, o la antigua de Manresa Alta de FGC. Otras tienen su futuro aún por escribir, como las del tramo ferroviario recientemente eliminado que discurría por el interior de Salou y Cambrils. Representa “una gran pérdida”, en opinión de Salmerón, y considera “que no se puede perder lo poco que queda”, es decir, las estaciones. En Adif aseguran que están en conversaciones con los ayuntamientos –también el de L’Hospitalet de l’Infant– para dotarlas de usos socioculturales y crear un centro de interpretación del ferrocarril. También hay otras dependencias cuya conservación aún no está garantizada, como la colonia ferroviaria de Sant Vicenç de Calders.

Presión para evitar perder el histórico edificio de Sant Feliu

El proyecto para soterrar el tren implica demolerlo, pero puede que se salven algunas partes o incluso por completo: está entre los más antiguos en funcionamiento

J. B.
SANT FELIU DE LLOBREGAT

Las tres estaciones más antiguas de España y que aún prestan servicio están en el área de Barcelona. Son las de Sant Feliu de Llobregat, Cornellà y Sant Andreu Comtal, esta tercera en Barcelona ciudad. Las tres fueron inauguradas en 1854, pero en el caso de Sant Feliu está proyectada su demolición por el soterramiento del tren, si bien parece que aún no está todo perdido. Las obras no han empezado, y entidades vecinales y en defensa del patrimonio ferroviario reclaman introducir cambios en el proyecto para mantener el antiguo edificio.

Jaume Solé, de la plataforma ciudadana Salvem l’Estació, defiende preservarla, y no solo por su antigüedad. “Hay muchas estaciones a las que la gente les da un significado especial y forman parte de su identidad”, recalca. Solé aclara que están a favor del soterramiento, una obra largamente reivindicada –en 30 años han fallecido 29 personas en las vías–, pero lamenta que los sucesivos consistorios no presionaron para mantener la estación. “El gran error fue no confiar en que tenía un valor”, reflexiona. Para Joan Carles Salmerón, de Terminus, hace su función y tiene “un gran valor” arquitectónico y emocional. Cree que “hay opciones” para conservarla, como desmontarla pieza a pieza y reconstruirla –ya se hizo con la granja de la Ricarda en el

Prat, de dimensiones mucho mayores–, o bien trasladarla unos metros.

“No está tan claro que la estación vaya al suelo”, dice Solé. Hay indicios que invitan a pensar así. La alcaldesa, Lúcia Muñoz, subraya que el soterramiento es “un proyecto de ciudad” irrenunciable de 92 millones de euros de presupuesto, pero precisa: “Sabemos que la estación actual no puede continuar, pero a la vez tenemos en cuenta que el edificio es muy querido, y debemos saber preservarlo a nivel de memoria”. Se barajan diversas opciones, como conservar los elementos más significativos y que la nueva estación tenga un espacio donde exhibirlos, o reconstruirla en otro lugar y darle un uso ciudadano.

Adif, que se limita a remitirse a una próxima reunión con el Ayuntamiento para abordar el asunto, ha enviado una comunicación por escrito a los vecinos donde se muestra dispuesto a ceder la histórica estación al Consistorio –o entidad–, siempre que este se encargue de los costes del traslado o reciclaje. Solé pide evitar a toda costa que se produzca esta escena: “A lo mejor los niños y niñas de Sant Feliu irán a Cornellà a ver la estación más antigua de España, cuando puede que tu acabes de derribar la tuya”.

Entre las opciones está desmontarla pieza a pieza y volver a construirla después

Así es la banca pública a la que España renuncia

La fusión de CaixaBank y Bankia reabre el debate sobre las entidades financieras estatales, un modelo al que el Gobierno renunció hace dos décadas para centrarse en la fórmula promocional del ICO

Eduardo Bayona
ZARAGOZA

El anuncio de la fusión de CaixaBank y Bankia, con el que el Gobierno español renuncia a mantener el control público del cuarto banco español –posee el 62% y pasaría a tener el 14% de la entidad resultante– tras su millonario rescate de hace una década, ha reabierto en España el debate sobre las ventajas y los inconvenientes de disponer de una banca pública de ámbito estatal, un modelo al que el Estado renunció entre 1991 y 1999 con la creación de Argentaria y su entrega al BBV en la fusión de la que saldría BBVA.

No ha ocurrido lo mismo en toda Europa, donde el modelo de banca pública estatal sigue vivo en países como Francia, con el control estatal de Banque Postale y Caisse de Dépôts; Noruega, donde ocurre lo mismo con el principal grupo financiero del país, DnB Nor Asa, del que forma parte PostBanken y que incluso tiene una división internacional en los países bálticos con DnB Nord; u Holanda, donde Gobierno y municipios disponen de BNG, que centra su negocio en financiar a instituciones, servicios públicos y planes de vivienda.

También menudean las fórmulas de participación estatal en entidades privadas, ya sea rescatadas, como el sueco Nordea, líder en su territorio y en el que el Estado mantiene un 12% del capital tras la agrupación y el saneamiento de los principales bancos comerciales del país en los

años 90, y se mantienen algunas de tradición pública, como el holandés BNG, aunque el modelo más habitual es el de los bancos públicos regionales, dependientes en países como Alemania de las cajas de ahorro, controladas por los *lander*.

El modelo de cajas de ahorro germano, no obstante, tiene poco que ver con el español, cuya etérea titularidad se diluía en un limbo de gestores, impositores y representantes de comunidades autónomas y ayuntamientos que acababa disolviendo las responsabilidades, como la maraña de órganos y comisiones de gestión interna, mientras la forma jurídica les impedía recurrir a instrumentos como las ampliaciones de capital para afrontar su crisis. No eran públicas ni privadas, aunque, a cambio, mantenían una obra social y cultural de la que, con contadas excepciones, carece la banca comercial.

Las fórmulas europeas, diáfanas, no parecen desacertadas, ni mucho menos desfasadas por naturaleza. O al menos eso concluye la EBA, la Autoridad Bancaria Europea, que a finales del año 2018, en los últimos test de estrés de los que se conocieron resultados individualizados, situó a NRW, propiedad del *land* de Renania del Norte y Westfalia y de las cajas de ahorro del mismo, y a BNG como las entidades de mayor consistencia, seguidas de

La banca pública gestiona en la actualidad la séptima parte del mercado europeo

Con 190.000 empleados, los balances agrupados de sus miembros suman 3,5 billones de euros

El papel del ICO en la economía española se ha disparado con el 'escudo social'

Una oficina de Caixabank, antes de las medidas de seguridad por la pandemia.

Swedbank, privado aunque la mayoría de su capital se encuentra en manos de cajas de ahorro locales.

La Asociación Europea de Bancos Públicos (EAPB), tiene, según señala en su último informe anual, correspondiente al ejercicio de 2018, 120 miembros de dieciocho países, quince de ellos europeos: treinta bancos y agencias financieras de titularidad institucional, más algunas agrupaciones de ese tipo de establecimientos, y noventa entidades promocionales, mayoritariamente regionales y en buena parte controladas por bancos públicos regionales.

Con 190.000 empleados, los balances agrupados de sus miembros suman 3,5 billones de euros –casi tres veces el PIB de España, algo más que el de Alemania– y acaparan una cuota de mercado del 15% en esos países, lo que los convierte, según sus propias conclusiones, en “una parte esencial del sector financiero europeo”.

Es decir, que la banca pública mueve en Europa algo más de uno de cada siete euros del negocio bancario, lo que los sitúa como un actor clave del mercado crediticio. Y tampoco parece que su papel se limite a lo comercial, sino más bien al contrario, tal y como destacaba el Banco Mundial cuando proponía “repensar el pa-

pel del Estado en el ámbito financiero” en su histórico informe de 2012, en el que, además de apuntar que según varios estudios “la propiedad pública de los bancos está asociada con menor desarrollo financiero, aumento de la inestabilidad financiera y desaceleración del crecimiento económico”, destacaba el papel “positivo” y “contracíclico” de la banca pública durante la anterior crisis “para mantener el flujo de crédito” hacia el sistema productivo y las familias en varios países, lo que compensaba la reducción del flujo desde las entidades financieras privadas.

La revitalización del negocio

Un análisis con cal y con arena que ahora puede verse como premonitorio de la deriva de la última década: rescates del tambaleante sector privado a costa de las arcas públicas, recuperados con intereses en países como Holanda y con una desmesurada factura de más de 70.000 millones en otros como España, como paso previo a un proceso de financiarización del sector a escala global antes de que, con la pandemia y la crisis provocada por el *gran encierro*, el sector público haya llevado a cabo una histórica movilización de recursos, el grueso en forma de avales, para suministrar liquidez

a los tejidos productivos y las familias que, de rebote, o quizás no tanto, ha tenido como efecto secundario la revitalización del negocio de la banca comercial, que en algunos países llegó a alcanzar una dimensión desconocida la pasada primavera, al canalizar esos recursos a través de sus redes de oficinas.

“La banca no es como cualquier otro sector productivo, sino que depende estrechamente del sector público”, explica el economista Eduardo Garzón, para quien su existencia “es como una necesidad lógica”. Garzón opina lo contrario que Santiago Carbó, director de Estudios Financieros de Funcas, que considera que “hoy no tiene sentido el modelo de banca pública que compite con los demás en el mercado”, aunque sí ve clave el funcionamiento de entidades como el ICO (Instituto de Crédito Oficial), el principal organismo promocional del país.

De qué depende la banca comercial

“Para tener algo que depende de lo público y socializar las pérdidas, ¿no es mejor que sea público y socializar los beneficios?”, plantea Garzón, que expone varios rasgos de esa dependencia de las instituciones que presenta la banca comercial. El economista destaca que su negocio depende del apoyo de los bancos centrales, como el europeo, independiente de los gobiernos estatales pero estrechamente vinculado a la Comisión Europea y que ha “creado billores de euros para que no quiebre” el sector; parte de su margen de negocio se subordina, al mismo tiempo, al rango de intereses que marcan esas instituciones; dispone de ventajas tributarias, como los DTA o activos fiscales diferidos, algo que “no se le da a ningún ciudadano para su pequeño negocio” y que hace unos meses le supusieron ingresar 1.300 millones de euros, y, por último, una parte clave de su estabilidad está estrechamente relacionada con el Estado, que en países como España es quien asume la garantía de hasta 100.000 euros por cliente y entidad en caso de quiebra.

“La banca privada está siendo sostenible porque el Estado le garantiza esa salvaguarda”, añade Garzón, que, al mismo tiempo, señala algunas ventajas de disponer de fórmulas financieras públicas: “Los beneficios serían de todos”, y “su función puede ir más allá de la búsqueda de rentabilidad” con la financiación de sectores estratégicos o “la canalización de crédito hacia sectores que cada vez interesan menos a la banca privada, por su baja rentabilidad, como pequeñas empresas o sectores desfavorecidos de la población”.

Por el contrario, Santiago Carbó llama la atención sobre “el riesgo de que un banco público pueda resultar ineficiente por lo complicado que resulta hoy obtener rentabilidad” con las operaciones comer-

ciales tradicionales. De hecho, con la política expansiva de bajos tipos de interés del BCE y el enfriamiento de líneas de negocio como la de las hipotecas, la banca privada solo es rentable en España con el desmedido recargo de comisiones a sus clientes por sus servicios, que el año pasado alcanzó los 22.292 millones.

El director de Estudios Financieros de Funcas, que da por hecho que “Europa no admitiría un operador público en el mercado” y que vincula a ese posicionamiento el hecho de que el Estado no participara en la “gestión competitiva” de Bankia ni de BMN pese a su fuerte participación tras los rescates, destaca también que desplegar una fórmula de banca pública en España, a la que sindicatos como UGT apelan para evitar la exclusión financiera de las zonas rurales en un país en el que la mitad de los municipios ya carece de oficina bancaria, situaría a esta ante la disyuntiva de mantener una red amplia o potenciar el área digital. “Hoy los bancos están obligados a ser competitivos en el canal digital, y eso puede llevar al cierre de oficinas físicas. No es posible mantener los dos canales”, indica. Por el contrario, Carbó se muestra abiertamente partidario del modelo de la banca pública promocional que canaliza crédito directamente o estimula su contratación, caso del ICO y de los institutos de finanzas autonómicos, a través de avales u otras fórmulas.

El ICO, aunque no es un banco como tal, es el último rescoldo de la banca pública estatal en España, cuyo Gobierno fusionó en 1991 en Argentaria las cinco principales entidades de su propiedad –Caja Postal, Banco Hipotecario, Banco Exterior,

Banco de Crédito Local y Banco de Crédito Industrial–, que en 1999 serían definitivamente absorbidas por el Banco Bilbao-Vizcaya para dar lugar al BBVA.

Ese conglomerado, del que formaban parte otras entidades, llegó a superar en volumen de crédito al sector privado en la segunda mitad de los años 60, cuando en pleno desarrollismo el ladrillo acaparaba dos tercios de su negocio, para desplomarse a partir de principios de los 70 y no representar más del 12% del total a comienzos de los años 90, según un estudio de la Fundación Uceif.

El ICO había nacido en 1962, en pleno apogeo previo al vertiginoso declive de la banca pública española, como agencia financiera del Estado. Se financia en los mercados internacionales, opera a través de la entidad de capital riesgo Axis y participa en otras como Cersa (Compañía Española de Reafianzamiento), Cofides (Compañía Española de Financiación del Desarrollo) y en el FEI (Fondo Europeo de Inversiones).

El ICO durante la pandemia

El papel del ICO en la economía española, y también indirectamente en el mantenimiento del sector financiero, se ha disparado con el *escudo social* frente a la pandemia, con el que ha pasado de avalar y prestar 20.000 millones de euros cada uno de los últimos dos años a afianzar 100.000 para facilitar la liquidez de empresas y autónomos y estar a punto de lanzar otra línea de 40.000 para nuevas inversiones.

Esos 140.000 millones equivalen, según los datos del Banco de España, a entre el 35% y el 43% de los entre 322.000 y

Eduardo Garzón:
“La banca privada es sostenible por la salvaguarda del Estado”

Santiago Carbó: “Hoy no tiene sentido el modelo de banca pública que compite en el mercado”

Varios ayuntamientos
emergen como emisores
de crédito y avalistas
con la pandemia

392.000 millones que la banca española ha prestado a las empresas cada uno de los últimos cinco años. El mecanismo consiste en que el ICO garantiza a los bancos, en función del tamaño del deudor, entre el 60% y el 80% del capital pendiente de amortizar en caso de que este no lo devuelva, una medida que ha disparado la contratación del créditos en la banca comercial. “Eso es hacer negocio” por el sector financiero privado al socaire del sector público, señala Garzón.

“El ICO ha alcanzado un papel importante, y deberíamos pensar si requiere más estructura”, anota Carbó, que considera que “desescalar eso costará. Esta crisis ha demostrado que el modelo del ICO es válido y que puede ser muy útil en el futuro”. Entre otros aspectos, apunta, avalando “proyectos que por sí solos no acceden a la financiación de la banca privada”.

Mientras el Gobierno central se dispone entre tensiones internas a renunciar a la última posibilidad de recuperar una banca pública estatal, otras instituciones de menor tamaño recurren en plena pandemia a ese modelo para canalizar microcréditos hacia pymes y autónomos, en el caso del Ayuntamiento de Zaragoza por libre y sin intereses y en del Avilés con recargos de hasta el 1,5% anual y en coordinación con la comunidad autónoma, mientras otros como el de Córdoba activan la fórmula de los avales.

No parece, en cualquier caso, al menos con los posicionamientos federales de los partidos que presiden esos consistorios, el PP en los dos primeros y el PSOE en el tercero, que esas iniciativas vayan a ser el embrión de entidades como el Crédit Municipal de París, separado del monte de piedad para operar como banco en 1918 y que lleva décadas centrado en los microcréditos para vecinos en situación de vulnerabilidad. Es el banco más antiguo de Francia y su propiedad es 100% del ayuntamiento.

Una sucursal del Banco Bilbao-Vizcaya Argentaria (BBVA).

Revista de premsa

Internacional Bielorrusia, ‘hot or not’?

Àngel Ferrero

Para unos es una intachable protesta democrática, para otros, una ‘revolución de colores’: sin que se haya resuelto esta cuestión, las manifestaciones en el país comienzan a desaparecer de los medios

No me gusta citarme, pero en este caso me veo plenamente justificado. Allá por 2015 escribí un artículo para *La Marea* titulado “Ucrania, *hot or not*?”. “En nuestros tiempos de *periodismo digital* cualquiera diría –afirmaba un servidor– que los coordinadores de Internacional disponen de una suerte de Tinder para escoger los temas a los que dedican sus páginas”, y recordaba que esta aplicación, entretanto popularísima, estaba basada en una antigua página web cuyo título resumía bien esta lógica editorial: *Hot or not*?

Si he rescatado aquel artículo no es por egocentrismo –el jugo que más rezuma de todos en las secciones de opinión–, sino porque, como puede imaginarse el lector, Ucrania ya no es *hot*. Para que se hagan una idea: el último diario español que publicó algo de ese país fue el *Marca*, informando del partido de fútbol que la selección de fútbol española jugó contra la ucraniana. Lo mismo vale para otros conflictos de diferente intensidad que se han evaporado de las páginas de los medios: Hong Kong, Siria, Libia... La lista es larga. Ahora que ya no llegan *espectaculares* fotografías de barricadas en llamas ni choques entre mani-

festantes y la policía, y que la situación parece evolucionar a favor del gobierno, nuestro editor de Internacional tiene en estos momentos el dedo sobre la fotografía de Bielorrusia y titubea: “*Hot or not*?”.

Acaso el mejor artículo sobre Bielorrusia, por ecuaníme, lo publicó a finales de agosto *El Salto*. “Cuando veas a los comentaristas y políticos estadounidenses ofrecer su apoyo a las aspiraciones democráticas del pueblo bielorruso, es importante recordar que a nuestros burócratas imperiales no les importan los bielorrusos, del mismo modo que no les importan los ucranianos, los georgianos o los armenios”, advertía su autor, Yasha Levine. “Lo único que quieren –continuaba– es desestabilizar a Rusia de la manera que sea, y si la desestabilización termina con un desplome de la economía, provoca una oleada de trabajadores inmigrantes, desesperados y explotables hacia la Unión Europea y privatiza la riqueza industrial y agrícola del país, tanto mejor”. Sin embargo, una vez “aclarado el aspecto externo”, este periodista ruso-estadounidense recordaba que también “es importante comprender que no se trata de un conflicto puramente fabricado, sin más”. La desafección, señalaba, “es muy real y ha ido en aumento en estos últimos años”.

Yasha Levine: “Lo único que quieren los burócratas imperiales es desestabilizar a Rusia”

El neoliberalismo y el nacionalismo se habían abierto paso entre la oposición bielorrusa

Los medios han olvidado noticias como las violaciones de derechos humanos en Siria

ARCHIVO

LUKASHENKO Y OCCIDENTE

El sambenito de “el último dictador de Europa” está escrito en un *post-it* de quita y pon. El medio en ruso *Meduza* recordaba hace poco cómo hace diez años el presidente bielorruso, Aleksandr Lukashenko, contrató a una agencia de comunicación británica para mejorar su imagen en la UE después de un choque por los precios del gas natural con Rusia, similar al que tuvo en su momento Ucrania. La UE consideró por algún tiempo convertir Bielorrusia en país bisagra, pero finalmente la operación no resultó.

“Esto, en combinación con la represión violenta de los manifestantes, su respuesta a la pandemia de covid-19 –«somos más fuertes que los confinamientos»– y el deterioro de la situación económica en el país, han llevado a una disminución del apoyo entre buena parte de la ciudadanía, incluso entre los obreros industriales, un segmento de la población que normalmente ha sido un apoyo pasivo a Lukashenko o, al menos, lo ha apoyado a regañadientes”, explicaba Yasha Levine, que se hacía eco de una entrevista de *Jacobin* a Ksenia Kunitskaya, redactora de *Poligraf*, un modesto medio de comunicación bielorruso de izquierdas. En esta entrevista, Kunitskaya constataba cómo una ideología, mezcla de neoliberalismo y nacionalismo, se había abierto paso entre la oposición hasta convertirse en dominante, reflejando lo que ocurre en general en el espacio postsoviético.

Mientras el editor de Internacional mantiene presionada la yema de su dedo índice sobre la fotografía de Bielorrusia –*hot or not*?–, otros temas se han ido por el sumidero. Ejemplos no faltan, algunos de ellos sangrantes: desde el cantón de Afrin,

en Siria, llega un goteo constante de noticias de violaciones de los derechos humanos cometidas por las milicias apoyadas por Turquía para quien las quiera publicar, que es tanto como nadie.

Mientras todos los focos estaban puestos en Minsk, en Montenegro se celebraban unas elecciones de las que la OSCE denunció numerosas irregularidades. Pero a diferencia de su homólogo bielorruso, el presidente montenegrino, Milo Đukanović, en el poder desde 1998, ha llevado a cabo un programa de privatizaciones del que se han beneficiado empresas extranjeras, ha reconocido a Kosovo y ha conducido a su pequeño país a la OTAN y rumbo a la integración en la UE con prácticas con frecuencia, cuanto menos, cuestionables y posiblemente en oposición a su propia población. Si el gobierno actual formado por las tres coaliciones opositoras “da un solo paso en la dirección equivocada, en dirección serbia”, comentaba el corresponsal del diario alemán *Taz* para los Balcanes, Andrej Ivanji, “Occidente volverá a respaldar a Đukanović”. “Un autócrata, pero nuestro autócrata”, apostillaba Ivanji. De eso va todo. *Not hot*.

SETMANARI D'ACTUALITAT

EL QUINZE

de **Público**

LLEGIR PER SABER

INFORMACIÓ, ANÀLISI I OPINIÓ PER CONÈIXER EL QUE PASSA ARREU

També el pots llegir en PDF. Descarrega-te'l a www.diaripublic.cat

Cultura Futur del sector

ELS REPTES DE LA NOVA CONSELLERA DE CULTURA

LES PRIORITATS PASSEN PER DEIXAR D'ESTIGMATITZAR LA CULTURA I ACONSEGUIR MESURES I AJUDES REALS QUE PERMETIN EL DESENVOLUPAMENT DE CONCERTS, ESPECTACLES I ACTIVITATS DE TOTA MENA MALGRAT LA PANDÈMIA

Lídia Penelo
BARCELONA

Posar-se a escriure una carta als Reis desperta la raixa i els somnis. Des que el 14 de març la pandèmia de la covid-19 ho va paraitzar tot, el funcionament del sector cultural ranqueja, i molts dels que hi treballen se les empesquen per sobreviure. Per la cultura en viu, la combinació d'aforament limitat amb cancel·lacions és un còctel Molotov. Malgrat l'oasi reconfortant que ha estat la darrera edició de la Setmana del Llibre en Català, les noves regles del joc per a molts són inabastables. Tot i que hi ha espais i artistes que tenen els recursos o l'enginyer per tirar endavant, la majoria es troben desorientats sense acabar d'entendre gaire bé el mapa per on s'han de bellugar.

Si ens centrem en Barcelona—sense cap intenció de desmerèixer la resta del territori—les Administracions que s'ocupen de la cultura, principalment l'Ajuntament, la Diputació i la Conselleria, han aprofitat el confinament per establir unes relacions més fluides i afrontar els principals esculls en sintonia, una manera de funcionar que beneficia el sector i que esperem que se-

gueixin practicant. Ara bé, al Departament de Cultura de la Generalitat hi ha, des del 3 de setembre passat, nova consellera, a qui va adreçada aquesta mena de carta que tan sols pretén recollir les principals prioritats per a un sector que, més que *hashtags* sobre si la cultura és segura o no, necessita garantir ingressos i recuperar la confiança del públic.

*** Modificar la prestació per a subministraments bàsics**

Per a la majoria dels que es guanyen la vida pujant dalt d'un escenari, aquest estiu ha estat dramàtic, amb una caiguda de la feina del 15 a l'1, pràcticament. Molts han exhaurit l'atur, i les previsions per als pròxims mesos no són bones. A Catalunya ja s'ha impulsat la prestació extraordinària per a subministraments bàsics per a persones afectades per la situació de crisi ocasionada per la pandèmia de covid-19, i malgrat que la mesura és única i celebrada a l'Estat espanyol, hi calen millores. “Amb un bolo no pots viure, no pots pagar el lloguer; estem treballant amb la comissió de Cultura modificacions en aquesta prestació, i que arribi a més gent, que més gent hi pugui accedir”, explicava Albert Costa, del Sindicat de Músics de Catalunya, després de traslladar algunes prioritats a la Comissió de Cultura de dimarts passat, juntament amb el Sindicat de Tècnics.

“La prestació està feta per a aquella gent que durant el confinament no va cobrar res, cosa que celebrem, però durant l'estiu moltes treballadores no han pogut cobrar pràcticament res per falta de feina i no poden accedir a aquesta prestació perquè durant el període del 14 de març al 6 de maig cobraven petits sous d'escoles o tenien petites prestacions per ERTO o cessament d'activitat. Aquestes ajudes es van acabar fa temps, i les treballadores segueixen sense poder treballar”, argumenta Costa. Per això aquesta ajuda s'hauria d'ampliar fins a la tornada a la normalitat i

Entrega del 46è premi de teatre Memorial Margarida Xirgu a l'actriu Anna Sahun.

Molts han exhaurit l'atur, i les previsions per als pròxims mesos no són bones

Un cens de professionals de la cultura permetria avaluar l'impacte de la crisi en el sector

fer que arribi al màxim de professionals possible, canviant els requisits que subscriuen la falta d'ingressos només al període del 14 de març al 6 de maig. Una possible solució podria ser instaurar un sistema com el francès per als intermitents de l'espectacle. Seria una de les reivindicacions dels que treballen en els espectacles en viu, ja siguin artistes, tècnics o productors. “Per resumir-ho, a França, si factures posem per cas 50 actuacions en 10 mesos ja tens dret a cobrar una paga del Govern francès que surt de l'IVA de tots els intermitents. Celebrem l'ajuda, i és una iniciativa que no s'ha fet a l'Estat espanyol. A cap altra comunitat no hi ha ajudes als treballadors culturals, però creiem que té uns límits que s'haurien

de superar; està massa limitada en el temps”, afegeix el portaveu del Sindicat de Músics de Catalunya.

*** Acabar amb les cancel·lacions sense compensació**

Aturar-les és una altra prioritat urgent. Si bé ja hi ha l'obligació de pagar el 30% del catxet per llei, segons dicta el reial decret 17 del 2020, amb això no n'hi ha prou. Si hi ha cancel·lacions, els artistes i els treballadors de l'espectacle haurien de poder cobrar el que havien pactat. Les fonts consultades coincideixen a afirmar que la cultura és qui pateix les mesures protocol·làries més estrictes per afrontar la crisi sanitària, més que el sector de la restauració o els transports.

*** Elaboració del cens oficial dels professionals de la cultura**

La creació d'un cens oficial dels professionals de la cultura és cada vegada més necessària. Fer-lo facilitaria l'ajuda als més vulnerables i poder avaluar veritablement l'impacte d'aquesta crisi en el sector.

*** Regulació de les plataformes d'streaming'**

Cal fer-ho per evitar la precarietat a les xarxes, i per donar suport a les alternatives creades de base a casa nostra.

Teatres i llibreries: recuperar la confiança

EL SECTOR RECLAMA DEIXAR DE PARLAR DE RESTRICCIONS I PERMETRE QUE ES CONVISQUI AMB LA SITUACIÓ DE PANDÈMIA

L. P.
BARCELONA

Als teatres i a les sales d'arreu del territori arrenca una temporada molt diferent, i les companyies, els equipaments, els artistes i tots els treballadors han fet l'esforç per adaptar-se i anar obrint amb tot el que cal, però també necessiten mesures que els facilitin desenvolupar la seva activitat. A la presidenta de l'Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya (Adetca) li agrada repetir amb to constructiu que els teatres són part de la solució i no del problema. Isabel Vidal té molt clares les prioritats i les necessitats urgents de les sales de teatre catalanes, i a curt termini demana que se solucionin les restriccions d'aforament. "Ja apliquem les normatives, les distàncies de seguretat i la butaca lliure per separar nuclis d'ocupació; amb això les ràtios ja són bones, i demanem que se'ns deixi obrir l'activitat sense restriccions que ens estigmatitzin. En tot això hi ha una part demagògica que tothom pot veure, com quan viatges amb tren o amb avió colze a colze, i no hi ha distàncies! Ara anem cap a la tardor, i hem de deixar clar que els teatres són segurs", assenyala Vidal.

La presidenta d'Adetca i portaveu de la plataforma ActuaCultura subratlla també que "no totes les zones de Catalunya estan igual". "I nosaltres també fem bolos i hi ha poblacions que han optat per anul·lar la programació de mesos ja d'entrada", afegeix. Per tot plegat, és fonamental recuperar la confiança del públic i deixar de parlar de restriccions i permetre que es convisqui amb la situació de la pandèmia.

Un punt de vista que comparteix Patrici Trixis, president de la Cambra del Llibre de Catalunya: "La covid-19 i les seves conseqüències seguiran entre nosaltres força temps. Fins ara hem aturat el primer brot, però no estem ni de bon tros en una situació normalitzada". Per això Trixis sosté que "cal declarar el llibre bé essencial, ampliar la partida dels ajuts directes a les empreses culturals, fomentar les polítiques que promouen la lectura entre els lectors més joves, i crear ajudes directes a les llibreries per mantenir la xarxa d'agents culturals que hi ha als pobles i ciutats de Catalunya".

Concert del Cruïlla XXS al teatre Victòria.

La consellera de Cultura, Àngels Ponsa, al seu despatx al Palau Marc.

El perfil de la consellera: qui és Àngels Ponsa?

Qui ha substituït Mariàngela Vilallonga al capdavant del Departament de Cultura és Àngels Ponsa, fins ara directora general de Creació, Acció Territorial i Biblioteques. Nascuda a Artesa de Segre el 1960, Ponsa es va diplomar en Magisteri, llicenciar en Geografia i Història, i ha cursat postgraus i màsters relacionats amb la gestió pública i la intervenció en situacions de conflicte.

Va començar a fer carrera política a Sant Cugat del Vallès en l'òrbita de Convergència Democràtica de Catalunya. I en un parell d'anys, des del 2018, s'ha forjat un bon perfil de gestora i coordinadora dins el Departament de Cultura, com a directora general de Creació, Acció Territorial i

Biblioteques. Prèviament, Ponsa va ser diputada al Parlament en tres legislatures, la 2010-2012 i la 2012-2015, per CiU, i la 2015-2017 per Junts pel Sí, on va ser portaveu a la Comissió de Cultura i Llengua, membre de les comissions d'Igualtat de les Persones, de la Infància, de Justícia, d'Ensenyament i Universitats, de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals i vicepresidenta de la Sindicatura de Greuges.

Fins ara era directora general de Creació, Acció Territorial i Biblioteques

Sector editorial

A banda de la feinada imparable que desenvolupen les llibreries dia rere dia, el sector editorial a Catalunya té quatre grans moments: Sant Jordi, el Saló del Còmic, el Saló del Manga i la Setmana del Llibre en Català. Amb la incertesa de com es desenvoluparà el 2021, el món del llibre necessitarà un suport extra per poder-los celebrar. La salut del sector depèn de poder seguir connectant els llibres amb els lectors. La prova més recent la tenim amb la Setmana del Llibre en Català celebrada al Moll de la Fusta.

Més que escenaris

Malgrat tot, també hi ha sales que es reinventen, com el Teatre Aquitània que arrenca nova etapa amb la gestió de la cooperativa Barc Comunicació, formada per Blanca de Carreras, Andreu Rami, Rubén García i Sem Pons. L'objectiu d'aquests veterans del teatre és programar espectacles de qualitat artística sense deixar de banda l'entreteniment. També hi volen incorporar dramaturgs catalans contemporanis i oferir espectacles paritaris, respectuosos i amb responsabilitat social i mediambiental.

Sales de cinema

En l'actualitat, els cinemes estan oberts i les entrades es poden seguir comprant a la taquilla (corria la llegenda urbana que només es podien comprar en línia). Si bé és necessari consultar els horaris i les programacions adaptades a les mesures sanitàries per combatre el coronavirus, les sales de cinema cada setmana fan esforços per oferir la millor cartellera. Els Cinemes Girona, per exemple, mantenen les seves tres sales amb projeccions pel·lícules independents i en versió original.

Espais expositius

Aquest cap de setmana no són poques les galeries que han dedicat moltes hores a organitzar exposicions atractives per als visitants. Aquesta és una manera de recordar que segueixen lluitant per oferir propostes que sumen riquesa artística a la ciutat. A la galeria Imaginart, sense anar més lluny, es pot visitar l'obra del pioner de l'art urbà Richard Hambleton. Una oportunitat única per veure peces d'aquest amic i referent per a noms com Basquiat, Keith Haring o el mateix Andy Warhol.

BARCELONA I LA SEVA GENT PROTAGONITZEN LA MERCÈ

Actes repartits pels deu districtes, emissions en 'streaming' i una aposta pels artistes locals defineixen una edició reformulada per la pandèmia, que se celebra del 23 al 27 de setembre a la capital catalana

Judith Vives | Barcelona

El piromusical, a casa i en 'streaming'

La pandèmia de la covid-19 ha fet replantejar el model de la festa major de la Mercè, que, tot i les circumstàncies, comptarà amb un conjunt d'activitats presencials descentralitzades a tots els districtes i amb actes retransmesos en *streaming*. Serà el cas, per exemple, del popular piromusical, que es farà sense públic i es podrà seguir des de casa a través de TV3 o des d'una balconada o terrat. La música retrà un homenatge a la ciutadania d'entre 60 i 80 anys, que conforma el segment de població més castigat per la covid-19.

La Mercè arrencarà el 23 de setembre amb el tradicional pregó de la festa major, a càrrec del pallasso Tortell Poltrona. Maria López i Javier de la Riba, del col·lectiu artístic Reskate, són els autors del cartell, que fa una al·legoria de la plaga de llagostes del 1687 que va donar inici al culte a la Mare de Déu de la Mercè. La ciutat convidada d'aquesta edició serà Barcelona, una manera de retre homenatge a la ciutadania i el seu teixit cultural, que tindrà un especial protagonisme en els concerts i les activitats.

AJUNTAMENT DE BARCELONA

Actes tradicionals i de carrer arreu

Les arts de carrer i els actes tradicionals –que tindran lloc els dies 23, 24, 26 i 27– se celebraran en escenaris repartits per tota la ciutat. D'aquesta manera, l'Ajuntament vol evitar els grans desplaçaments i acostar la festa a tots els districtes. Moltes de les activitats es podran seguir des de casa gràcies a les retransmissions de Betevé i a la iniciativa La Mercè en Obert, que inclourà retransmissions, *streamings* i activitats virtuals, com un *Toc a plegar*, que acomiadarà les celebracions d'enguany. El Mercè Arts de Carrer (MAC Festival) i la Festa de la Tradició posaran a disposició de la ciutadania 50.000 localitats presencials que s'han de reservar prèviament.

Trabucaires i teatre de carrer

Per una banda, les activitats tradicionals es concentraran al Moll de la Fusta i al Palauet Albéniz. Al Palauet s'hi faran danses i música tradicionals catalanes, mentre que al Moll de la Fusta hi haurà una galejada de trabucaires, balls populars, cant coral, audicions de sardanes o cantades d'havaneres. El diumenge dia 27 serà la jornada més important, amb un acte de foc al vespre que omplirà l'espai de tabalers, colles de diables i bèsties de foc. El mateix diumenge, els gegants i gegantes barcelonins sortiran a passejar per cinc espais de la ciutat. La programació tradicional es completa amb diversos repics de campanes i exposicions de cultura popular.

Pel que fa a les arts de carrer, integrades en la programació del Mercè Arts de Carrer (MAC Festival), tindran presència en tretze espais de la ciutat, amb aforaments limitats. S'hi podran veure prop de 150 companyies, la majoria locals, de dansa, circ, titelles i teatre de carrer.

Aparador de la música feta a casa

JUAN MIGUEL MORALES-ICUB

Maria del Mar Bonet.

La programació musical de la Mercè oferirà més d'un centenar d'actuacions de grups principalment catalans, ja que en aquesta edició, la ciutat convidada de la Mercè és Barcelona. Els concerts, que van del trap a la música simfònica passant per tota mena de gèneres, s'organitzen en dues grans programacions, la del BAM i la del Música Mercè.

El Música Mercè acull gairebé 50 concerts de proximitat que tenen Barcelona com a ciutat protagonista, són gratuïts amb reserva prèvia i es faran a set espais inèdits de la ciutat: el Teatre Grec, el recinte del Camp Nou, els Jardins del Doctor Pla i Armengol, la plaça Major de Nou Barris, el Fòrum Espai Mediterraniament, l'Aparcament de la Mar Bella i el Park Güell.

Del programa, destaquen les actuacions de Maria del Mar Bonet, que es retroba després de molts anys amb Toti Soler, i també amb Miquel Gil i Juanito Valderrama fill; el concert de Vozes amb Ray Colom, on reinterpretaran el disc *Sketches of Spain*, de Miles Davis, i un homenatge al percussionista Xavi Turull, que ens va deixar ara fa uns mesos. La música simfònica es concentrarà a Nou Barris.

Un BAM que s'obre a nous escenaris

La programació del BAM (Barcelona Acció Musical), amb una quarantena de concerts gratuïts amb reserva prèvia, s'escampa per tota la ciutat per poder garantir el distanciament i els protocols de seguretat. Fins a cinc espais acolliran els concerts programats. Als ja habituals espais de la plaça de Joan Coromines, el Parc del Fòrum o l'Antiga Fàbrica Estrella Damm, s'hi afegeixen dos nous espais recuperats, la Model i la Casa de l'Aigua. De 39 grups programats pel BAM, n'hi ha vint de locals, vuit d'estatals i onze de fora de l'Estat. Destaquen concerts com el de Rodrigo Cuevas, Califato ¾, Lina_Raül Refree, Neue Grafik Ensemble, Novelist, Núria Graham o 12Twelve. Pel que fa a les mesures de seguretat, s'ha establert aforament limitat als espais i sessions de matí, migdia i vespre, que garantiran la total desinfecció dels espais. L'accés es farà mitjançant un sistema telemàtic de reserva prèvia. Alguns dels concerts seran retransmesos via *streaming* a través de Betevé i BcnCultura.

Cultura Viva a la Fabra i Coats

Per altra banda, el festival BAM Cultura Viva també s'adapta al nou context en la seva quarta edició, que es durà a terme els dies 24, 26 i 27 de setembre al Recinte Fabra i Coats. S'hi podrà gaudir de més de vint propostes artístiques de proximitat per a tots els públics i tots els gustos a càrrec de formacions com Maat, Pieces ZX, Bounties, Linalab & NotMe, Bichos do Brasil, Paolo Angeli i Jorge da Rocha, SAffraN!, Pivot i VISE, Presagio 2.7, Las Ninyas del Corro, Indee Stylah, el *showcase* de Sunkusi, DANI, Sones de Marimba, Juliette Robles, Hamsa Hamsa, Banana Sound Cartel, Mancha 'E Plátano i Manglar.

Cultura Agenda

Portes obertes a les galeries d'art

El Barcelona Gallery Weekend 2020 se celebra durant quatre dies fins al 20 de setembre en una trentena de galeries de la capital catalana. Aquesta iniciativa, que promou l'associació Art Barcelona, obre les galeries d'art de la ciutat per donar a conèixer la seva activitat i els artistes que hi exposen. Durant tot el cap de setmana es faran rutes guiades, *performances* i presentacions. Enguany, les galeries Alalimón i Carles Taché participen en l'esdeveniment.

DATA Fins al 20 de setembre
LLOC Diverses galeries de Barcelona
PREU Gratuït amb inscripció prèvia

El Monocicle, per a petits i grans

Sant Pere de Ribes, al Garraf, serà l'escenari, durant tres dies, d'una nova edició del Festivalet Monocicle 2020. Els cantants Suu i Ferran Palau encapçalen un cartell singular que inclou concerts de tots els estils i per a totes les edats. En el marc del Monocicle també se celebra la final del concurs de cantautors i la final del concurs de videoclips que promou el mateix festival. Com a novetat, es farà una *Batalla de gallos* centrada en el trap i el hip-hop.

DATA Del 18 al 20 de setembre
LLOC Els Xulius-CS Ribetà
PREU En funció de l'espectacle

Tres dies d'arts de carrer amb el Per Amor a l'Hart a l'Hospitalet

El Festival d'Arts de Carrer de l'Hospitalet Per Amor a l'Hart canvia en aquesta edició de dates i d'ubicació i se celebra els dies 17, 18 i 19 de setembre i al parc de la Remunta, amb totes les mesures sanitàries per controlar la pandèmia de coronavirus.

El cartell del festival inclou diversos espectacles de circ, dansa i música en directe, a càrrec de companyies de renom nacional i estatal. Entre les propostes programades en aquesta edició destaca l'espectacle musical

passat de rosca dels Rolling Vibes Collective; la fusió de circ i rock dels Rolabola; les relacions d'amor passades pel sedàs del *clown* dels Alta Gama i el solo de circ de Júlia Farrero.

Les entrades són gratuïtes, però l'aforament dels espectacles serà limitat sota demanda. Es pot reservar a través de la web del festival.

DATA Fins al 19 de setembre
LLOC Parc de la Remunta (L'H.)
PREU Gratuït amb reserva prèvia

El Choreoscope porta la dansa online en una edició especial

El Choreoscope, Festival Internacional de Cinema de Dansa de Barcelona, presenta aquest any una edició especial en línia que tindrà lloc fins al 28 de setembre a la plataforma virtual Filmin. Aquest format ha permès duplicar el nombre de films projectats, tots ells al voltant de la dansa. A més, es faran dues sessions presencials a la Filmoteca de Catalunya el 26 de setembre vinent.

DATA Fins al 28 de setembre
LLOC Filmin i Filmoteca (Barcelona)
PREU 25 € (abonament)

'Young Men' es podrà veure a Filmin.

Els teatres del Grup Focus aixequen el teló amb novetats i antics èxits

Els quatre teatres del Grup Focus de la ciutat de Barcelona han aixecat aquesta setmana el teló amb una programació de novetats, grans èxits i el retorn de Lolita Flores com a propostes destacades.

El Teatre Goya és el que ha reobert amb Lolita com a gran reclam, amb el drama familiar *La fuerza del cariño*. L'obra de Dan Gordon gira al voltant de l'Aurora i l'Emma, una mare i una filla molt unides, però amb punts de vista diferents sobre la vida.

El Teatre Condal, per la seva banda, vol fer tornar el públic al teatre amb una proposta d'èxit assegurat, *Escape Room*. Joel Joan i Hèctor Claramunt escriuen i dirigeixen aquesta original comèdia de terror ambientada en un *escape room* al barri d'Hos-tafrancs, i amb un misteriós crim de fons. Dues parelles que es coneixen de sempre queden per passar una estona divertida en aquest espai, però quan les portes es tanquen i comença l'aventura, començaran a passar coses estranyes i misterioses.

Bruno Oro i Clara Segura estaran al Remea fins al 25 de setembre presentant Co-

bertura, una obra que, a banda d'interpretar, també han escrit i dirigit. Guillermo Peñalvar és un director de cinema argentí que s'ha d'enfrontar al seu passat quan el conviden a un homenatge a la seva carrera. Això el farà reviure el rodatge del seu film més exitós i en el qual va conèixer la seva dona, Roxana, però també revisar les coses que han portat la parella a una profunda crisi matrimonial.

La darrera sala que obrirà la porta serà la Villarroel, que el 2 d'octubre vinent estrenarà *Els gossos*, escrita i dirigida per Nelson Valente. Es tracta d'una producció de la Sala Trono amb la col·laboració del Festival Grec, i que compta amb Mercè Arànega, Albert Pérez, Màrcia Cisteró i Joan Negrié com a protagonistes. L'obra gira al voltant de la Laura i les preguntes que es fa sobre la seva pròpia vida, que tindran un impacte en la seva família.

DATA Diverses dates
LLOC Diverses sales de Barcelona
PREU En funció de l'espectacle

FUNDACIÓ MASCORT

ELS OCELLS I MAMÍFERS DEL MÓN

La Fundació Mascort de Torroella de Montgrí exposa fins al 12 d'octubre un centenar de làmines originals que han il·lustrat les dues obres cabdals de l'editorial especialitzada en temes naturals Lynx Edicions: el *Handbook of the Birds of the World* –el primer tractat en la història de la ciència que estudia i il·lustra totes les espècies d'ocells del

món– i el *Handbook of the Mammals of the World* –que recull la informació més actualitzada i acurada sobre tots els mamífers de la Terra. La mostra s'emmarca en la celebració del 30è aniversari de l'editorial Lynx. El dia 19 tindrà lloc una visita guiada a càrrec de Jordi Sargatal, un dels comissaris de la mostra. L'entrada per veure la mostra és gratuïta.

L'esport popular torna als carrers de Barcelona

La Cursa de la Mercè es transforma en la seva 42a edició per garantir que la prova popular es mantingui viva a la ciutat: s'ha optat per diversificar recorreguts i dates per no haver de tancar la paradeta

Roger Castillo
BARCELONA

El final del franquisme i l'arribada dels primers ajuntaments democràtics després de la dictadura van tenir un efecte immediat en la pràctica esportiva. Un dels més visibles, sens dubte, va ser la proliferació de les curses populars als carrers de pobles i ciutats. L'espai públic tornava a ser un lloc de trobada esportiva més enllà dels esportistes professionals, i ho demostrava l'aparició en escena de la primera Cursa Ciutat de Barcelona –que acabaria sent coneguda com la Cursa del Corte Inglés– el mes de maig del 1979, i la Cursa de la Mercè, el setembre del mateix any. Milers de persones es van fer seves aquestes iniciatives des de la primera edició i des d'aleshores, i malgrat alguns alts i baixos, la successió d'activitats esportives a l'aire lliure a la capital catalana ha sigut imparable.

Davant el context més incert de la seva història, la Cursa de la Mercè ha decidit tirar endavant la seva 42a edició i mantenir el fil de la seva pròpia raó de ser: la pràctica esportiva ha d'estar a l'abast de tothom fins i tot en els temps més difícils. Mentre el triatló o la maratón de Barcelona han plegat

veles davant la impossibilitat de fer front a la covid-19 i ja preparen l'edició del 2021 després d'un any en blanc, la Cursa de la Mercè tira endavant amb un nou format i expectatives renovades.

Enguany la cursa es programarà en dues matinals, la d'aquest dissabte i diumenge, i amb quatre horaris de sortida diaris diferents. Cadascuna de les vuit curses sortirà de l'Avinguda Litoral i conclourà a la pista d'atletisme del CEM La Mar Bella després de fer dues voltes a un circuit de cinc quilòmetres. Cada cursa estarà limitada a 375 corredors. D'aquesta manera, fins a 3.000 persones podran córrer la Cursa de la Mercè tot i no córrer agrupades. Sens dubte, aquest model de competició pot ser replicat per altres competicions que s'estan esforçant per tirar endavant però que no són sostenibles econòmicament si no compten amb un nombre mínim de participants. A grans trets, la idea és diversificar recorreguts i dates, però no tancar la paradeta.

Córrer a qualsevol indret

El regidor d'esports de l'Ajuntament de Barcelona, David Escudé, resumeix l'objectiu de la cursa, una de les activitats ja clàssiques de les Festes de la Mercè: "Volem que ningú es quedi fora de joc, que sigui una cursa oberta, especial, on tothom pugui participar. Serà diferent i innovadora, una gran cursa de la solidaritat". El preu de la inscripció (5 €) es destinarà a La Marató de TV3 i Catalunya Ràdio contra la covid-19, per reforçar aquest vincle entre acció i context, entre cursa i pandèmia, entre esport i investigació.

La Cursa de la Mercè del 2019 estava limitada a 12.000 participants, i enguany s'ha volgut mantenir la mateixa xifra màxima d'inscrits. Atès que només 3.000 persones la podran córrer dissabte o diumenge, s'ha creat una cursa *virtual* amb 9.000 places disponibles. Amb tres distàncies diferents –de 2, 5 i 10 quilòmetres–, la

Una cursa popular als carrers de Barcelona, l'any 2019.

La cursa es programarà en dues matinals i amb quatre horaris de sortida diaris diferents

Tres mil persones podran participar-hi en persona i nou mil més ho podran fer virtualment

Els cinc euros que costa la inscripció es destinaran a La Marató, contra la covid-19

cursa s'haurà de dur a terme aquest dissabte o diumenge seguint les instruccions que rebran els corredors inscrits a través d'una aplicació específica. Serà l'aplicació la que validarà la distància feta pels participants, que podran sortir a córrer els quilòmetres triats quan els vagi millor i ho podran fer pels camins i carrers que ells prefereixin. Aquesta és l'eina que han trobat els organitzadors per no perdre pisto-nada respecte a edicions anteriors, i alhora

obrir la porta de la Cursa de la Mercè a persones que no estan prou preparades per completar una cursa de deu quilòmetres però que poden participar de la festa amb recorreguts més reduïts.

Un banc de proves

Miquel Pucurull, corredor de 81 anys i un dels clàssics de la prova que s'estava preparant per fer la seva darrera maratón, considera que "aquesta cursa és un impuls per al futur". "Vull contribuir-hi modestament", agrega. L'experiment de partir la competició en diferents grups s'afegeix als canvis d'altres proves celebrades des del final del confinament, com ara la Cursa Científica Hospital Sant Pau, que el mes de juny va ser la primera a programar una competició que va estar marcada pel límit de participants (100) i que va optar per una sortida esglaonada de cada participant, talment com si fos una contrarellotge ciclista. Més endavant altres cites, com la Milla del Desconfinament, van optar per limitar els corredors i distribuir-los en diferents sortides en grups de dotze.

La Cursa de la Mercè torna l'atletisme als carrers després d'experiències limitades a estadis o recintes tancats i és un clar banc de proves del que vindrà. El vincle iniciat el 1979 entre l'esport popular i la ciutat es manté viu. Hi haurà cursa.

Passatemps

MOTS ENCREUATS

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

1

2

3

4

5

6

7

8

Horizontals

1. Al revés, tercera lletra de l'alfabet. Eremites.
2. Qualitat de fred. Individua d'un dels pobles bàrbars que envaïren la península Ibèrica a principi del segle v. 3. Agent, encarregat d'una missió secreta. En el balear i en el parlar salat, en registres informals, contracció de la preposició a i de l'article es. 4. Sorpren. Conjunt de roques que forma una unitat geològica. 5. Muller del regent. Expressió usada per manifestar la conformitat al que s'acaba de dir. 6. Diminutiu d'animal. Dany causat indegudament a algú. 7. Colla, corrua. Assecar del tot, deixar sense gota d'humitat o de suc. 8. Cadascuna de les dues peces de fusta que van al costat de la quilla. Doni assots.

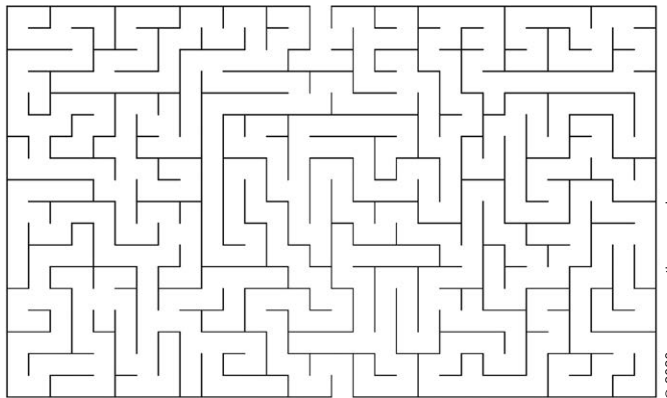
Verticals

1. Al revés, adhesió personal a Déu, a una religió, a una realitat o un ideal. Excretaré suor pels porus de la pell. 2. Faig una cosa de no res. No vestits. 3. Que té les facultats pertorbades per la ingestió d'alcohol. 4. Prepararem un llibre, un disc o un diari per publicar-lo. 5. Mossegarà repetidament amb les dents incisives. 6. Abreviatura de senyora anglesa. Elegir a mitges. 7. En femení, que té arnes. 8. Barret vell, atrotinat. Dígraf de la essa sorda entre vocals. 9. Eina semblant a les tenalles. 10. Títol de cortesia que s'anteposava als noms propis de persona femenins. Coco sense començament. 11. Que manté relacions amoroses amb una altra persona. 12. Mig sastre. El seu símbol és Y.

LES 7 DIFERÈNCIES

EL LABERINT

SUDOKU

	7		5	4		6		
	2		6	3		5	4	8
			8	2	9			
2		7	9			1		5
5								
	3		1	5		8		
7	1	2	3	8	5	4		
4					6			3
3					2		5	

Fàcil

	7	1			8		9	
	2	4			3	5		7
	3				4			
				2			8	6
		2			9	3		
			6					
	4			9		7		
		9	4					
1					6		2	

Difícil

SOLUCIONS

1	8	7	5	3	6	9	2	4
2	5	9	4	7	1	6	3	8
6	4	3	8	6	2	7	5	1
3	1	8	6	4	5	2	7	9
7	6	2	1	8	9	3	4	5
4	9	5	3	2	7	1	8	6
9	3	6	7	5	4	8	1	2
8	2	4	9	1	3	5	6	7
5	7	1	2	6	8	4	9	3

Difícil

3	6	8	4	9	2	7	5	1
4	9	5	7	1	6	2	8	3
7	1	2	3	8	5	4	9	6
9	3	6	1	5	4	8	7	2
5	8	1	2	7	3	9	6	4
2	4	7	9	6	8	1	3	5
6	5	4	8	2	9	3	7	1
1	2	9	6	3	7	5	4	8
8	7	3	5	4	1	6	2	9

Fàcil

- MOTS ENCREUATS
Horitzontals: 1. Ec. Ermitanes. 2. Fredor. Alana. 3. Emissari. As. 4. Sobte. Rocam. 5. U. Regenta. Oi. 6. Animal. 7. Rua. Verticals: 1. Ef. Suar. 2. Creu. Nus. 3. Embriac. 4. Editem. U. 5. Rosegarà. 6. Mrs. Ele. 7. l. Arnosa. 8. Tarot. Ss. 9. Alicates. 10. Na. A. Oco. 11. Enamorat. 12. Sas. ltri.

MIQUEL VELASCO ALMENDRAL

Rosa Cañadell

“La escuela pública era la opción mayoritaria de la clase media”

Activista por la educación pública con más de veinte años de experiencia docente, reivindica la vocación emancipadora de la educación para alcanzar la libertad

Joana Costa

¿Qué la llevó al activismo en la educación pública? Trabajaba en el hospital psiquiátrico de la Santa Creu. Me pasé a la FP en L'Hospitalet, donde estudiaba una futura mano de obra explotada. Me movió la idea de que aquellos alumnos pudieran prosperar y entender el mundo, tener un sentido crítico. Aquello marcó mi trayectoria.

Más de 20 años como profesora. ¿Qué evolución ha visto? Con la trayectoria de Rosa Sensat estábamos construyendo una buena escuela pública. Vi muchos avances. Estábamos en un proceso de consolidar la pública, que era la opción mayoritaria de la clase media más o menos *progre*.

¿Qué pasó? Empezó el neoliberalismo y la pública como igualdad de oportunidades se fue desvaneciendo a partir del 2000. Cada vez se deterioró más, y las clases medias se desplazaron a la concertada.

¿Qué hizo la Administración? Apostó por la privatización y no aumentó los centros públicos. Se empezó a deteriorar, solo iban las clases populares y llegó la migración. La concertada nació como subsidiaria de la pública destinada a desaparecer porque no había suficiente pública, pero se consolidó.

Y en 2008 llegó la crisis. Hubo un retroceso importante y se rompió la vía ascendente de la consolidación de una pública muy mayoritaria y de mucha calidad.

Tras un año se aprobó la LEC. Nos peleamos muchísimo. Hicimos cinco huelgas porque era la primera ley neoliberal y consolidaba aquella doble red, y abría la puerta a la competitividad entre centros, y con directores al mando.

Usted fue directora. Entonces los directores eran elegidos por el claustro y la Administración no se ponía. Era muy democrático y estaba muy ligado al centro. El director no imponía.

¿Qué ha cambiado? Con la LEC la dirección cada vez ha tenido más poder. Que haya una persona que decida el proyecto desde arriba hace que desde abajo no haya posibilidad de contestación. Hay mucho miedo y centros con profesorado más sumiso, claustros menos ricos e innovadores.

¿Qué papel tiene la pandemia? Ha hecho estallar los derechos laborales y la sanidad y educación públicas, pero todo había ido a menos en los últimos 15 años. La crisis se resolvió a favor de los que más tenían.

¿Tiene solución? Se puede resolver de muchos modos: dar miles de millones a los bancos o a las personas.

A las escuelas, ¿hay que ir? La escuela presencial es básica. Y los padres trabajan y en algún lugar tienen que estar los niños.

DESDE EL AULA

Licenciada en Psicología y portavoz del sindicato Ustec-Stes, Rosa Cañadell fue profesora de FP durante más de 20 años y directora de instituto. Está jubilada, pero no deja de lado el activismo participando en manifestaciones y encuentros. También da conferencias, ha montado el Seminario Itaca de Educación Crítica y participa en el proyecto Marea TV. Ha publicado el libro *El menosprecio del conocimiento* junto a Albert Corominas y Nico Hirtt.

Para quienes quieren leer lo que nadie más se atreve a publicar

más detalle en <https://re.publico.es/>

R
La **REPÚBLICA**
de **Público**